قرآن پاڪ صحيح مخارج سان پڙهڻ جي لاءِ ابتدائي قاعدو

مدني قاعدو

پيشڪش: مجلس مدرسة المدينه (دعوتِ اسلامي)

مكتبة المدينه (دعوتِ اسلامي)

حُرُوف جا مَخارِج

مَخرَج جي لغوي معنٰي آهي نڪرڻ جي جڳهه، تجويد جي اِصطِلاح ۾ جنهن جڳهه مان حرف ادا ڪيا ويندا آهن ان کي مَخرَج چوندا آهن. مخارج جي تعداد جي باري ۾ آئمه ڪرام جا مختلف قول آهن حضرت امام خليل بن احمد فراهيدي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه ۽ اڪثر آئمه ڪرام جي نزديڪ مخارج جي تعداد ستره آهي.

مَخرج جو نالو	حروف	نالا	مَخارج
حلقي مخارج	ء،ه	حُرُوْفِ حَلَقِيَّهْ	نڙيءَ جي هيٺين حصي مان ادا ٿيندا آهن.
" "	ع،ح	" "	نڙيءَ جي وچين حصي مان ادا ٿيندا آهن.
" "	غ،خ	" "	نڙيءَ جي مٿين حصي مان ادا ٿيندا آهن.
لساني مخارج	ق	حُرُوْفِ لَهَوِيَّهْ	زبان جي پاڙ ۽ تارون جي نرم حصي مان ادا ٿيندو آهي.
" "	ڪ	" "	زبان جي پاڙ ۽ تارون جي سخت حصي مان ادا ٿيندو آهي
" "	ج،ش،ی	حُرُوْفِ شَجَرِيَّهْ	زبان ۽ تارون جي وچين حصي مان ادا ٿيندا آهن.
" "	ض	حافِيَهْ حَرف	زبان جي پاسي ۽ مٿين هوڙن (ڏاڙهن) جي پاڙ مان ادا ٿيندو آهي.
" "	ل	حُرُوْفِ طَرَفِيَّهْ	زبان جي ڪناري ۽ ڏندن جي پاڙ جي تارون جي پاسي واري حصي مان ادا ٿيندا آهن.
" "	ن	" "	زبان جي ڪناري ۽ انياب کان ثنايا تائين جي ڏندن جي پاڙن مان ادا ٿيندو آهي.
" "	ر	" "	زبان جي چوٽي ۽ سامهون جي تارون مان ادا ٿيندو آهي.
" "	ت،د،ط	حُرُوْفِ نِطَعِيَّهْ	زبان جي چوٽي ۽ مٿين ڏندن جي پاڙ مان ادا ٿيندا آهن.
" "	ث،ذ،ظ	حُرُوْفِ لِثَوِيَّهْ	زبان جي چيڙي ۽ مٿين ڏندن جي اندرئين ڪناري مان ادا ٿيندا آهن.
" "	ز،س،ص	حُرُوْفِ صَفِيْرِيَهْ	زبان جي چوٽي ۽ ٻنهي ڏندن جي اندرين ڪنارن مان ادا ٿيندا آهن.
شفوي مخرج	ف	حُرُوْفِ شَفَوِيَّهْ	مٿين ڏندن جي ڪناري ۽ هيٺين چپن جي تر (يعني آلي) حصي مان ادا ٿيندو آهي.
" "	ب، م، و	" "	”ب“ ٻنهي چپن جي تر (يعني آلي) حصي مان ”م“ ٻنهي چپن جي خشڪ (سڪل) حصي مان ”و“ ٻنهي چپن جي گولائي مان ادا ٿيندا آهن.
جوفي مخرج		حروف مده (ا، و، ی)	جوفِ دهن: يعني وات جي خال مان ادا ٿيندو آهي
خيشوم (نڪ جو بانسو)			هي غنّ جو مَخرج آهي.

مدني قاعدو

صحيح مَخارج سان قرآن پاڪ پڙهڻ جي لاءِ ابتدائي قاعدو

هي قاعدو "مدَنی قاعدہ" مجلس مَدرَسة المَدِينہ (دعوتِ اسلامي) جي طرفان اردو زبان ۾ پيش ڪيو ويو آهي.

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي) هن قاعدي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمو ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي بيشي نظر اچي ته مجلسِ تراجم کي آگاهه ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

پيشڪش: ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوتِ اسلامي)

رابطي جي لاءِ:

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي) **عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينہ محلہ سوداگران پراڻي سبزي منڊي باب المدينہ ڪراچي**

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ط

ڪتاب پڙهڻ جي دعا

دِيني ڪتاب يا اسلامي سبق پڙهڻ کان پهريان هيٺ ڏنل دعا پڙهي ڇڏيو جيڪو ڪجهه پڙهندا ياد رهندو، دعا هيءَ آهي:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَام

ترجمو: اي الله عَزَّوَجَلَّ ا سان تي علم ۽ حڪمت جا دروازا کولي ڇڏ ۽ اسان تي پنهنجي رحمت نازل فرماءِ! اي عظمت ۽ بزرگي وارا.

(مستطرف ج 1 ص 40 دار الفڪربيروت)

(نوٽ: اول آخر هڪ هڪ ڀيرو دُرُود شريف پڙهي ڇڏيو)

رسالي جو نالو: **مَدَني قاعدو**

چاپو پهريون: ذوالحج 1436هه، آڪٽوبر 2015ع تعداد: 5000

چاپو ٻيون: محرم الحرام 1437هه، نومبر 2015ع تعداد: 20000

چاپو ٽيون: ذو القعدة الحرام 1437هه، آگسٽ 2016ع تعداد: 20000

چاپو چوٿون: ذوالحجة الحرام 1441هه، آگسٽ 2020ع تعداد: 20000

چاپو پنجون: شعبان المعظم 1441هه، مارچ 2021، تعداد:

چاپو ڇهون: محرم الحرام 1443، آگسٽ 2021

ڇاپيندڙ: مڪتبة المدينه، عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه، بابُ المدينه ڪراچي

نالو:..

مدرسو..

درجو نمبر.............................. فون نمبر..............................

پتو..

پڙهندا پڙهيان هي

يهي ہے آرزو تعليمِ قرآں عام ہو جائے

تلاوت کرنا صبح و شام ميرا کام ہو جائے

قرآن مجيد، **الله تعالى جو اهو ڪلام آهي جيڪو رُشد ۽ هدايت، علم ۽ حڪمت جو انمول خزانو آهي. رسولِ اڪرم، نورِ مُجَسَّم** صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **جن ارشاد فرمايو:** خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْاٰنَ وَعَلَّمَهٗ **يعني توهان ۾ بهترين شخص اهو آهي، جنهن قرآن سکيو ۽ ٻين کي سيکاريو.** (صحيح البخاري، ڪتاب فضائل القرآن، باب خيرکم.......الخ الحديث 5027، ص 435)

اَلْحَمْدُلِلّٰه! عاشقانِ رسول جي مدني تحريڪ دعوتِ اسلامي جي تحت قرآنِ پاڪ جي تعليم کي عام ڪرڻ جي لاءِ ملڪ ۽ بيرون مُلڪ حِفظ ۽ ناظِره جا **2257** مدرسا "مدرسةُ المدينہ" جي نالي سان قائم آهن. پاڪستان ۾ تادمِ تحرير ڪم و بيش **107000** (هڪ لک ست هزار) مدني مُنّن ۽ مدني مُنين کي حِفظ ۽ ناظره جي مفت تعليم ڏني پئي وڃي. اهڙي طرح مختلف مسجدن وغيره ۾ عام طور تي روزانو عشاء جي نماز ڪان پوءِ هزارن جي تعداد ۾ مدرسة المدينہ (براءِ بالِغان) جي ترڪيب هوندي آهي، جن ۾ اسلامي ڀائر صحيح مَخارِج ۽ حُرُوف جي درست ادائيگي سان قرآن شريف سکن ٿا ۽ دُعائون ياد ڪن ٿا ۽ پڻ نمازن ۽ سُنّتن جي تعليم مفت حاصل ڪندا آهن. ان ڪان علاوه پاڪستان سميت دُنيا جي مختلف مُلڪن ۾ گهرن ۾ تقريباً روزانو هزارن جي تعداد ۾ مدرسا "مدرسةُ المدينہ" (براءِ بالِغات) جي نالي سان لڳايا وڃن ٿا. هڪ آڪٽوبر 2016 جي ڪارڪردگي جي مطابق فقط بابُ المدينہ (ڪراچي) ۾ اسلامي ڀينرن جا **994** (نَو سو چورانوي) مدرسا تقريباً روزانو لڳن ٿا. جنهن ۾ **9915** (نَو هزار نَو سو پندرهن) اسلامي ڀينرون قرآن پاڪ، نماز ۽ سُنّتن جي مفت تعليم حاصل ڪنديون

www.dawateislami.net

۽ دعائون ياد ڪن ٿيون.

اَلۡحَمۡدُلِلّٰه عَزَّوَجَلَّ! ”مدرسةُ المدينہ“ جي تجربيڪار استادن قرآن پاڪ کي آسان انداز ۾ سکڻ جي لاءِ مَدَني قاعِدو مُرتَّب ڪيو آهي. ”مَدَني قاعدي“ ۾ ننڍي ۽ وڏي عمر جي شاگردن ۽ شاگرديائڻين جي لاءِ تجويد جا بُنيادي قاعِدا حتَّي الاِمڪان آسان انداز ۾ پيش ڪيا ويا آهن تہ جيئن مَدَني مُنا، مَدَني مُنيون ۽ اسلامي ڀائر ۽ اسلامي ڀينرون آساني سان صحيح قرآن شريف پڙهڻ سکي سگهن. جيّد قُرّاء حضرات كَثَّرَ هُمُ اللهُ علمِ تجويد جي حوالي سان وڏي احتياط سان مَدَني قاعدي تي نظرِ ثاني ڪئي آهي.

مدني قاعدي پڙهائڻ جي طريقي جي لاءِ ”رهنماءِ مُدَرّسين“ بہ مُرتَّب ڪيو ويو آهي. جنهن ۾ سبق پڙهائڻ جا طريقا تفصيل سان بيان ڪيا ويا آهن. اِنۡ شَآءَاللهعَزَّوَجَلَّ عنقريب مَدَني قاعدي جي V.C.D دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ تان جاري ڪئي ويندي، جنهن سان مَدَني قاعِدي کي سمجهي ڪري قرآنِ پاڪ پڙهڻ ۾ وڌيڪ آساني ٿيندي.

الله تعالٰي کان دعا آهي تہ اسان کي امير اهلسنّت، بانيءِ دعوتِ اسلامي، حضرت علامہ مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي دَامَتۡ بَرَكَاتُهُمُ الۡعَالِيَه جي عطا ڪيل هن مَدَني مقصد ”مون کي پنهنجي ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش ڪرڻي آهي. اِنۡ شَآءَاللهعَزَّوَجَلَّ“ جي تحت پنهنجي اصلاح جي لاءِ مَدَني انعامات تي عمل ڪرڻ ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش جي لاءِ عاشقانِ رسول سان گڏ مَدَني قافلن جو مسافر ٿيڻ جي توفيق عطا فرمائي ۽ دعوتِ اسلامي کي ڏينهن ٻارهين رات ٻارهين ترقي عطا فرمائي.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الۡاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

مجلس مَدرَسَةُ المدينه (دعوتِ اسلامي)

29 ذوالحجة الحرام 1428هـ

www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ؕ

سبق نمبر (1) حُرُوفِ مُفْرِدَات

☜ حُرُوفِ مُفْرِدَات يعني **حُرُوفِ تهجي** 29 آهن.

☜ حُرُوفِ مُفْرِدَات کي تجويد ۽ قِراءت جي مطابق عربي لهجي ۾ ادا ڪريو. اُردو، سنڌي تَلَفُّظ کان پرهيز ڪريو يعني بي، تي، ٿي، حي، خي، طوئي، ظوئي وغيره هرگز نه پڙهو بلڪ بَا، تَا، ثَا، حَا، خَا، طَا، ظَا پڙهو.

☜ اِنهن 29 حرفن ۾ ست ”7“ حرف اهڙا آهن جيڪي هر حال ۾ پُر يعني موٽا پڙهيا ويندا آهن انهن کي حُرُوفِ مُسْتَعْلِيَہ چئبو آهي ۽ اُهي هي آهن،

خ، ص، ض، ط، ظ، غ، ق اِنهن جو مجموعو **خُصَّ ضَغْطٍ قِظْ** آهي.

☜ چپن سان صرف چار حرف ادا ٿيندا آهن. **ب، ف، م، و** انهن کان علاوه باقي حرفن تي چپ چُرڻ نه ڏيو. هنن ٽنهي حرفن ز، س، ص کي ادا ڪندي وقت سيٽي جيان آواز نڪرندو آهي انڪري هنن حرفن کي حروفِ صفيريہ يعني سيٽي وارا حروف چوندا آهن.

ا اَلِفْ	ب بَا	ت تَا	ث ثَا	ج جِيْمْ
ح حَا	خ خَا	د دَآلْ	ذ ذَآلْ	ر رَا
ز زَا	س سِيْنْ	ش شِيْنْ	ص صَآدْ	ض ضَآدْ
ط طَا	ظ ظَا	ع عَيْنْ	غ غَيْنْ	ف فَا
ق قَآفْ	ك كَآفْ	ل لَآمْ	م مِيْمْ	ن نُوْنْ
و وَاوْ	ه هَا	ء هَمْزَهْ	ى يَا	

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ؕ

سبق نمبر (2) حُروفِ مُرَکبَات

☜ ٻہ يا ٻن کان وڌيڪ حروف ملي ڪري هڪ **مرڪب** ٺهندو آهي.
☜ **مرڪب حروف** کي مفرد حروف وانگر الڳ الڳ پڙهو.
☜ هن سبق ۾ بہ **تَلَفُّظ** جي ادائيگي جو خاص خيال رکندي معروف يعني عربي لهجي ۾ پڙهو.
☜ جڏهن ٻہ يا اُن کان وڌيڪ حرف ملائي لکيا ويندا آهن تہ انهن جي شڪل ڪجهہ تبديل ٿي ويندي آهي اڪثر حرفن جو مُنڍ لکيو ويندو آهي ۽ ڌڙ ڇڏيو ويندو آهي.
☜ جيڪي حروف مرڪب ٿيڻ جي حالت ۾ هڪ جهڙا لکيا ويندا آهن اُنهن جي نقطن جي رد و بدل سان سڃاڻپ ڪرايو.

ا	لا	لا	با	نا	تا
يا	ثا	شا	سا	فا	قا
جا	خا	حا	عا	غا	صا
ضا	طا	ظا	ما	ها	کا
لب	کب	کت	کث	کف	طب
سل	شل	صل	ضل	فل	قل

www.dawateislami.net

عل	غل	كل	كن	طن	ظن
جد	خد	حد	عد	غد	خذ
خز	حر	بر	یر	طر	ظر
بم	نم	تم	یم	ثم	شم
لج	عج	حج	بج	بع	یغ
نص	فص	قض	بس	یس	تس
فق	قق	شق	سق	عق	حق
لك	فك	قك	كو	هو	مو
بی	نی	تی	یی	ؤ	ئ
بة	نة	تة	یة	عط	فظ
بلب	بهم	بعد	عبد	حمد	هلك
یهب	خطف	ثمن	حسن	فئة	سخط
خلق	فلق	علق	نصر	قتل	یلج
تجد	طبع	بلغ	نفس	جنت	سئل

قسط	صفت	شمس	خشی	غير	غبر
مطر	عشر	عسر	ظلل	شكر	بسم

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

سبق نمبر (3) حَرَڪَات

☜ حرڪت جي جمع **حَرَڪَات** آهي، زبر ـَــ ، زير ـِــ ، پيش ـُــ کي حرڪات چئبو آهي، زبر ۽ پيش حرف جي مٿان جڏهن ته زير حرف جي هيٺان هوندي آهي.

☜ جنهن حرف تي ڪا حرڪت هجي ان کي **مُتَحرڪ** چئبو آهي.

☜ **زبر** ـَــ وات ۽ آواز کي کولي، **زير** ـِــ آواز کي هيٺ ڪيرائي ۽ **پيش** ـُــ چپن کي گول ڪري ادا ڪريو.

☜ حرڪات کي بغير ڇڪي، بغير جهٽڪو ڏئي معروف پڙهو.

☜ ”الف“ تي ڪابہ حرڪت يا جزم اچي تہ اُن کي **همزه** ’اَ اِ اُ‘ پڙهو.

☜ ’را‘ تي زبر يا پيش هجي تہ ’را‘ کي **پُر** (يعني موٽو) ۽ ’را‘ جي هيٺان زير هجي تہ ’را‘ کي **باريڪ** (يعني سنهو ڪري) پڙهو.

اَ	اِ	اُ	بَ	بِ	بُ
تَ	تِ	تُ	ثَ	ثِ	ثُ

www.dawateislami.net

جَ	جِ	جُ	حَ	حِ	حُ
خَ	خِ	خُ	دَ	دِ	دُ
ذَ	ذِ	ذُ	رَ	رِ	رُ
زَ	زِ	زُ	سَ	سِ	سُ
شَ	شِ	شُ	صَ	صِ	صُ
ضَ	ضِ	ضُ	طَ	طِ	طُ
ظَ	ظِ	ظُ	عَ	عِ	عُ
غَ	غِ	غُ	فَ	فِ	فُ
قَ	قِ	قُ	كَ	كِ	كُ
لَ	لِ	لُ	مَ	مِ	مُ
نَ	نِ	نُ	وَ	وِ	وُ
هَ	هِ	هُ	ءَ	ءِ	ءُ
یَ		يِ		یُ	

www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (4)

☜ هن سبق ڪي روان پڙهو.

☜ حرڪات جي صحيح ادائيگي جو خاص خيال رکو.

☜ ملندڙ جلندڙ آواز وارن حرفن ۾ واضح فرق ڪريو.

تَ	تِ	تُ	طَ	طِ	طُ
زَ	زِ	زُ	ذَ	ذِ	ذُ
ظَ	ظِ	ظُ	ضَ	ضِ	ضُ
ثَ	ثِ	ثُ	سَ	سِ	سُ
صَ	صِ	صُ	ڪَ	ڪِ	ڪُ
قَ	قِ	قُ	هَ	هِ	هُ
حَ	حِ	حُ	ءَ	ءِ	ءُ
عَ	عِ	عُ	دَ	دِ	دُ

خَ	خِ	خُ	غَ	غِ	غُ
بَ	بِ	بُ	مَ	مِ	مُ
وَ	وِ	وُ	فَ	فِ	فُ
لَ	لِ	لُ	نَ	نِ	نُ
رَ	رِ	رُ	جَ	جِ	جُ
شَ	شِ	شُ	ىَ	ىِ	ىُ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

سبق نمبر (5) تَنوين

☜ دو زبر ــــً، دو زير ــــٍ ۽ دو پيش ــــٌ کي **تَنْوِيْن** چئبو آهي. جنهن حرف تي تنوين هجي ان کي **مُنَوَّن** چوندا آهن.

☜ تنوين **نون ساڪن** هوندو آهي جيڪو لفظ جي آخر ۾ ايندو آهي ان ڪري تنوين جو آواز نون ساڪن وانگر هوندو آهي جيئن:

اً = اَنْ ، اٍ = اِنْ ، اٌ = اُنْ

www.dawateislami.net

☜ تنوين کي هِجي هن طرح ڪريو: مًا = مِيٽم دو زبر مَنْ ، مٍ = مِيٽم دو زير مِنْ ، مٌ = مِيٽم دو پيش مُنْ = مًا، مٍ ، مٌ

☜ زبر جي تنوين کان پوءِ ڪٿي 'ا' ۽ ڪٿي 'ى' لکيل هوندو آهي هِجي ڪرڻ وقت اُن جو نالو نه وٺو.

تًا	تٍ	ةٌ	طًا	طٍ	طٌ
زًا	زٍ	زٌ	ذًا	ذٍ	ذٌ
ظًا	ظٍ	ظٌ	ضًا	ضٍ	ضٌ
ثًا	ثٍ	ثٌ	سًا	سٍ	سٌ
صًا	صٍ	صٌ	كًا	كٍ	كٌ
قًا	قٍ	قٌ	هًا	هٍ	هٌ
حًا	حٍ	حٌ	ءً	ءٍ	ءٌ
عًا	عٍ	عٌ	دًى	دٍ	دٌ
خًا	خٍ	خٌ	غًا	غٍ	غٌ
بًا	بٍ	بٌ	مًا	مٍ	مٌ

www.dawateislami.net

وَا	وِ	وُ	فَا	فِ	فُ
لَا	لِ	لُ	نَا	نِ	نُ
رَا	رِ	رُ	جَا	جِ	جُ
شَا	شِ	شُ	ىَ	يِ	ىُ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (6)

☜ هن سبق کي **هِجي ۽ روان** ٻنهي طريقن سان پڙهو.

☜ حَرَڪَات، تنوين ۽ سيني حروف خاص طور تي حُرُوفِ **مُسْتَعلِيه** جي صحيح ادائيگي جو خاص خيال رکو.

☜ هِجي هن طرح ڪريو. مَلِڪٌ = مِيْم زبر مَ ، لَآم زير لِ = مَلِ ، ڪَاف دو پيش ڪُنْ = مَلِڪٌ

نَزَلَ	خَلَقَ	صَدَقَ	يَدَكَ	بَلَغَ	طَبَعَ

www.dawateislami.net

جَعَلَ	فَعَلَ	نَظَرَ	ذَكَرَ	كَسَبَ	اِبِلِ
رُسُلُ	صُحُفُ	ثُلُثُ	سُدُسُ	حُرُمُ	رُبُعُ
حَمِدَ	خَطِفَ	مَلِكِ	تَزِدِ	تَجِدُ	يَلِجُ
قُتِلَ	سُئِلَ	قُرِئَ	قَمَرِ	كِبَرُ	حُشِرَ
اَحَدًا	مَرَضًا	عَمَلًا	هُدًى	طُوًى	قُرًى
مَسَدٍ	ثَمَنٍ	سَخَطٍ	ظُلَلٍ	فِئَةٍ	عُنُقٍ
نَفَرٌ	صَمَدٌ	غَضَبٌ	لَعِبٌ	اُذُنٌ	كُتُبٌ
دَرَجَةً	قِرَدَةً	عَلَقَةٍ	سَفَرَةٍ	شَجَرَةٌ	قَتَرَةٌ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ وَ الصَّلٰوۃُ وَ السَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ؕ

سبق نمبر (7) حُرُوفِ مَدّه

☜ هن علامت ـــْ کي **جزم** چئبو آهي. جنهن حرف تي جزم هجي ان کي **ساڪن** چئبو آهي.

☜ **ساڪن** حرف پاڻ کان پهرئين متحرڪ حرف سان ملائي پڙهيو ويندو آهي.

☜ **حُرُوفِ مدَّہ** ٽي آھن اَلِفْ، وَآو ، يَا

☜ اَلِفْ کان پھريان زبر ھجي تہ **اَلِفْ مدّہ** ٿيندو جيئن بَا، وَآو ساڪن ”وْ“ کان پھريان پيش ھجي تہ **وَآو مدّہ** ٿيندو جيئن بُوْ، **يَا** ساڪن ”یْ“ کان پھريان زير ھجي تہ **يَا مدّہ** ٿيندو جيئن بِیْ

☜**حروف مدّہ** کي ھڪ الف يعني ٻن حرڪتن جي برابر ڇڪي پڙھو.

☜ **ھِجي** ھئين ڪريو بَا = بَا اَلِفْ زبر بَا، بُوْ = بَا وَآو پيش بُوْ

بِیْ = بَا يَا زير بِیْ= بَا ، بُوْ، بِیْ

بَا	بُوْ	بِیْ	تَا	تُوْ	تِیْ
ثَا	ثُوْ	ثِیْ	جَا	جُوْ	جِیْ
حَا	حُوْ	حِیْ	خَا	خُوْ	خِیْ
دَا	دُوْ	دِیْ	ذَا	ذُوْ	ذِیْ
رَا	رُوْ	رِیْ	زَا	زُوْ	زِیْ
سَا	سُوْ	سِیْ	شَا	شُوْ	شِیْ
صَا	صُوْ	صِیْ	ضَا	ضُوْ	ضِیْ
طَا	طُوْ	طِیْ	ظَا	ظُوْ	ظِیْ

www.dawateislami.net

عَا	عُو	عِي	غَا	غُو	غِي
فَا	فُو	فِي	قَا	قُو	قِي
كَا	كُو	كِي	لَا	لُو	لِي
مَا	مُو	مِي	نَا	نُو	نِي
وَا	وُو	وِي	هَا	هُو	هِي
اٰ	اُو	اِي	يَا	يُو	يِي

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰهِ رَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الۡمُرۡسَلِيۡنَ

اَمَّا بَعۡدُ فَاَعُوۡذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيۡطٰنِ الرَّجِيۡمِ ؕ بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ؕ

سبق نمبر (8) کٽي حَرَڪات

☜ **کڙا زبر** ــٰــ ، **کٽي زير** ــٖــ ۽ **اُلٽا پيش** ــٗــ ڪي **کٽي حَرَڪات** چئبو آهي.

☜ کٽي حَرَڪات حُرُوفِ مدّه جي قائم مقام آهن اِن ڪري کٽي حرڪات کي بہ حُرُوفِ مدّه وانگر هڪ اَلِفْ يعني ٻن حرڪتن جي برابر ڇڪي پڙهو.

☜ هن سبق ۾ ملندڙ جلندڙ آواز وارن حرفن ۾ واضح فرق ڪريو.

www.dawateislami.net

طُ	طِ	طَ	تُ	تِ	تَ
ذُ	ذِ	ذَ	زُ	زِ	زَ
ضُ	ضِ	ضَ	ظُ	ظِ	ظَ
سُ	سِ	سَ	ثُ	ثِ	ثَ
كُ	كِ	كَ	صُ	صِ	صَ
هُ	هِ	هَ	قُ	قِ	قَ
أُ-ءُ	اِ-ءِ	اَ-ءَ	حُ	حِ	حَ
دُ	دِ	دَ	عُ	عِ	عَ
غُ	غِ	غَ	خُ	خِ	خَ
مُ	مِ	مَ	بُ	بِ	بَ
فُ	فِ	فَ	وُ	وِ	وَ
نُ	نِ	نَ	لُ	لِ	لَ
جُ	جِ	جَ	رُ	رِ	رَ
یُ	یِ	یَ	شُ	شِ	شَ

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ رَبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ وَ الصَّلٰوۃُ وَ السَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الۡمُرۡسَلِیۡنَ

اَمَّا بَعۡدُ فَاَعُوۡذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیۡطٰنِ الرَّجِیۡمِ ؕ بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ؕ

سبق نمبر (9) حُرُوفِ لِين

☜**حروف لِين** ٻہ آهن: وَآو ۽ يَا

☜ وَآو ساڪن ڪان پهريان زبر هجي تہ **وَآو لين** ٿيندو جيئن **جَوۡ**،
يَا ساڪن ڪان پهريان زبر هجي تہ **يَا لِين** ٿيندي جيئن **جَيۡ**

☜**حروف لين** کي بنا ڇڪڻ جي، بنا جهٽڪو ڏيڻ جي نرمي سان معروف پڙهو.

☜هِجي هن طرح ڪريو: بَوۡ= بَا وَآو زبر بَوۡ، بَيۡ = بَا يَا زبر بَيۡ = بَوۡ، بَيۡ

بَوۡ	بَیۡ	تَوۡ	تَیۡ	ثَوۡ	ثَیۡ
جَوۡ	جَیۡ	حَوۡ	حَیۡ	خَوۡ	خَیۡ
دَوۡ	دَیۡ	ذَوۡ	ذَیۡ	رَوۡ	رَیۡ
زَوۡ	زَیۡ	سَوۡ	سَیۡ	شَوۡ	شَیۡ
صَوۡ	صَیۡ	ضَوۡ	ضَیۡ	طَوۡ	طَیۡ
ظَوۡ	ظَیۡ	عَوۡ	عَیۡ	غَوۡ	غَیۡ

www.dawateislami.net

فَوُ	فَىُ	قَوُ	قَىُ	كَوُ	كَىُ
لَوُ	لَىُ	مَوُ	مَىُ	نَوُ	نَىُ
وَوُ	وَىُ	هَوُ	هَىُ	اَوُ	اَىُ
يَوُ	يَىُ				

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (10)

☜ هن سبق کي **هِجي** ۽ **روان** ٻنهي طريقن سان پڙهو.

☜ هن سبق ۾ گذريل سيئي سبق يعني **حَرَڪات**، **تنوين**، **حُرُوفِ مَدّہ**، **کڙي حرڪات** ۽ **حروفِ لين** شامل آهن.

☜ اِنهن سيني قاعدن جي **ادائيگي** ۽ سڄاڻپ جي پختگي سان گڏ **صحتِ لفظي** جو خاص خيال رکو خاص ڪري حُروفِ **مُسْتَعليہ** جو.

☜ هِجي ڪرڻ وقت اِن ڳالهہ جو خيال رکو جو هر حرف کي پُٺين حرفن سان ملائيندا وڃو. جيئن مَوْضُوْعَةٌ جي هِجي هن طرح ڪريو = مِيْمْ وَآو زبرمَوْ، ضَآد وَآو پيش ضُوْ= مَوْضُوْ، عَيْن زبرعَ = مَوْضُوْعَ، تَا دوپيش ةٌ = مَوْضُوْعَةٌ

www.dawateislami.net

قَالَ	صِرَاطَ	هٰذَا	ذٰلِكَ	كَانُوْا	قَالُوْا
لَهٗ	سَوْفَ	قَوْلٌ	فِيْهِ	نُوْحِيْهِ	بِهٖ
لَيْسَ	بَيْنَ	عَذَابًا	مَتَاعًا	طَغٰى	شَكُوْرًا
غَفُوْرًا	دَاوٗدَ	خَوْفٍ	يَوْمٍ	قِيْلَ	حِيْلَ
رُسُلِهٖ	رَسُوْلِهٖ	اِلَيْهِ	عَلَيْهِ	صَوَابًا	مَاٰبًا
صَلٰوةً	زَكٰوةً	رَسُوْلٍ	مَحْفُوْظٍ	مَقَامُهٗ	خِتٰمُهٗ
لَوْحٍ	حَوْلٍ	دِيْنٌ	بَشِيْرٌ	قَوْمِهٖ	هَدَيْنَا
بَيْنَنَا	زَاهِدِيْنَ	رَاكِعُوْنَ	عِيْسٰى	مُوْسٰى	صُدُوْرِ
اٰوٰى	قَوْلًا	قَوْمًا	مِيْقَاتًا	مُنِيْرًا	شَيْءٍ
شَيْئًا	هٰرُوْنَ	سُلَيْمٰنَ	شُهُوْدٌ	قُعُوْدٌ	وَدُوْدٌ
يَوْمَئِذٍ	مَوْعِدُهٗ	كَرِيْمٍ	وَكِيْلٍ	نُوْرِهٖ	اَرَءَيْتَ
اَفَرَءَيْتَ	مَوْعِظَةٌ	مَوْضُوْعَةٌ	مَوْءٗدَةٌ	سَمِيْعٌ	عَزِيْزٌ
يَدَيْهِ	حَيْثُ	غَيْبُ	سَمٰوٰتٍ	كَلِمٰتٍ	لَشَيْءٌ

www.dawateislami.net

قُرَيْشٍ	بِاٰيٰتِنَا	مِهٰدًا	عِلْمٌ	كِتٰبٌ	سَلٰمٌ
اُوْذِيْنَا	اُوْتِيْنَا	اَوْحَيْنَا	نُوْحِيْهَا	اُتُوْنِيْ	اٰمِنُوْابِيْ
تُدِيْرُوْنَهَا	فَلَا تَمِيْلُوْا	مَا خَلَفْتُمُوْنِيْ			
فَلَا تَلُوْمُوْنِيْ	وَلَا يُحِيْطُوْنَ				

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (11) سُڪُون (جَزم)

☜ جيئن تہ توهان پنيان پڙهي چڪا آهيو تہ هن علامت ــْــ کي **جزم** چئبو آهي. جنهن حرف تي جزم هجي اُن کي **ساڪن** چئبو آهي.

☜ جزم وارو حرف پنهنجي پهرئين **متحرّڪ** حرف سان ملائي پڙهيو ويندو آهي

☜ **همزه ساڪن** (ءْ, اْ) کي هميشہ جهٽڪو ڏئي پڙهو.

☜ حُروفِ **قَلْقَلہ** پنج آهن **ق**، **ط**، **ب**، **ج**، **د** انهن جو مجموعو **قُطْبُ جَدٍّ** آهي.

☜ قلقلہ جي معنٰي **جنبش** ۽ **حرڪت ڏيڻ** آهي انهن حرفن کي ادا ڪرڻ وقت مَخرج ۾ جنبش ۽ حرڪت محسوس ٿئي جنهن جي ڪري آواز واپس موٽندو محسوس ٿئي.

☜ جڏهن حُروفِ قلقلہ **ساڪن** هجن تہ انهن ۾ قلقلہ خوب ظاهر ٿيندو.

www.dawateislami.net

☜ هن سبق ۾ حروف قلقله ۽ همزه ساڪن جي ادائيگي جو خاص خيال رکو ۽ ملنڊڙ جلنڊڙ آواز وارن حرفن ۾ واضح فرق ڪريو.

اَتْ	اِتْ	اُتْ	اَطْ	اِطْ	اُطْ
اَزْ	اِزْ	اُزْ	اَذْ	اِذْ	اُذْ
اَظْ	اِظْ	اُظْ	اَضْ	اِضْ	اُضْ
اَثْ	اِثْ	اُثْ	اَسْ	اِسْ	اُسْ
اَصْ	اِصْ	اُصْ	اَكْ	اِكْ	اُكْ
اَقْ	اِقْ	اُقْ	اَهْ	اِهْ	اُهْ
اَحْ	اِحْ	اُحْ	اَءْ	اِءْ	اُءْ
اَعْ	اِعْ	اُعْ	اَدْ	اِدْ	اُدْ
اَخْ	اِخْ	اُخْ	اَغْ	اِغْ	اُغْ
اَبْ	اِبْ	اُبْ	اَمْ	اِمْ	اُمْ
اَوْ	واو ساڪن کان پهريان زير ناهي ايندي	اُوْ	اَفْ	اِفْ	اُفْ
اَلْ	اِلْ	اُلْ	اَنْ	اِنْ	اُنْ

اَرْ	اِرْ	اُرْ	اَجْ	اِجْ	اُجْ
اَشْ	اِشْ	اُشْ	اَیْ	اِیْ	يا ساڪن کان پهريان پيش ناهي ايندو

مشق

قُلْ	اِنْ	عَنْ	مَنْ	بَلْ
لَمْ	كُمْ	هُمْ	ذُقْ	قَدْ
اِصْطَبِرْ	مُسْتَطَرْ	فَاغْفِرْ	اَعْيُنْ	اَعْنَابًا
زَجْرَةٌ	نُطْفَةٍ	مُدْهِنُوْنَ	اَبْوَابًا	فَافْرُقْ
يُقْرِضْ	يُغْنِيْ	تَجْرِيْ	جَمْعًا	فَتْحٌ
مُؤْمِنِيْنَ	مُؤْمِنُوْنَ	يُؤْمِنُوْنَ	مُؤْصَدَةٌ	اِقْرَاْ
شَاْنٌ	كَاْسًا	بِئْسَ	يَشَاْ	نَشَاْ
اِثْمٌ	يَبْحَثُ	اَحْيَا	اُخْرٰى	اِذْهَبْ
اُشْدُدْ	اِرْكَبْ	حُشِرَتْ	نُشِرَتْ	اَحْضَرَتْ
طُمِسَتْ	فُرِجَتْ	نُسِفَتْ	يُظْلَمُوْنَ	يَظْهَرُ

اِصْبِرْ	بَيْنَكُمْ	بَيْنَهُمْ	فَضْلِكَ	عَلَيْهِمْ

اَعْمَالَهُمْ	اَعْمَالَكُمْ	اَيْدِيْهِمْ

يَسْتَبْدِلُ	يَسْتَفْتِحُوْنَ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (12) نون ساڪن ۽ تنوين (اِظْهَار، اِخْفَاء)

☜ نون ساڪن ۽ تَنوِين جا چار قاعدا آهن (1) **اِظْهَارْ** (2) **اِخْفَاءُ** (3) **اِدْغَامُ** (4) **اِقْلَابْ**

☜ (1) **اِظْهَارْ**: نون ساڪن يا تَنوِين کان پوءِ حُرُوفِ حلقي مان ڪو حرف اچي ته **اِظهار** ٿيندو يعني نون ساڪن ۽ تنوين ۾ غنّہ نہ ڪيو ويندو. حُرُوفِ حلقي ڇهہ 6 آهن ۽ اُهي هي آهن: ء، ه ، ع ، ح ، غ ، خ.

☜ (2) **اِخْفَاءُ**: نون ساڪن يا تنوين کان پوءِ حُروفِ اِخفاء مان ڪو حرف اچي تہ **اِخفاء** ڪريو يعني نون ساڪن ۽ تنوين ۾ غنّہ ڪري پڙهو. حُرُوف اِخفاء پندرهن 15 آهن. ۽ اُهي هي آهن **ت ، ث ، ج ، د ، ذ ، ز ، س ، ش ، ص ، ض ، ط ، ظ ، ف ، ق ، ڪ**

☜ نوٽ: اِدغام ۽ اِقلاب جا قاعدا سبق نمبر 14 ۾ موجود آهن.

www.dawateislami.net

مِنْ اَجَلٍ	مِنْ هَادٍ	مِنْ عَلَقٍ	مِنْ حَكِيْمٍ
مِنْ غَفُوْرٍ	مِنْ خَوْفٍ	فَمَنْ تَبِعَ	مِنْ ثَمَرَةٍ
مِنْ جُوْعٍ	مِنْ دُوْنِكُمْ	مِنْ ذَهَبٍ	فَاِنْ زَلَلْتُمْ
مَنْ سَفِهَ	مَنْ شَكَرَ	مِنْ صَلْصَالٍ	اِنْ ضَلَلْتُ
مِنْ طِيْنٍ	مَنْ ظَلَمَ	مِنْ فُرُوْجٍ	مِنْ قَبْلُ
مِنْ كِتٰبٍ	يَنْـَٔوْنَ	مِنْهُمْ	اَنْعَمْتَ
وَانْحَرْ	فَسَيُنْغِضُوْنَ	وَالْمُنْخَنِقَةُ	اَنْتَ
تَنْسَوْنَ	نُنْشِزُهَا	يَنْصُرُوْنَ	مَنْضُوْدٍ
يَنْطِقُوْنَ	اُنْظُرْ	اَنْفُسِكُمْ	يَنْقُضُوْنَ
مِنْكُمْ	عَذَابًا اَلِيْمًا	خَيْرٍ تَجِدُوْهُ	عَدْنٍ تَجْرِيْ

بَلَدًا اٰمِنًا	قَوْلًا ثَقِيْلًا	شِهَابٌ ثَاقِبٌ
نُوْحًا هَدَيْنَا	فَصَبْرٌ جَمِيْلٌ	خَلْقٍ جَدِيْدٍ

جُرُفٍ هَارٍ	كَاسًا دِهَاقًا	بَخسٍ دَرَاهِمَ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ	سِرَاعًا ذٰلِكَ	يَتِيمًا ذَامَقرَبَةٍ
خُلُقٍ عَظِيمٍ	صَعِيدًا زَلَقًا	يَومَئِذٍ زُرقًا
قَرضًا حَسَنًا	قَولًا سَدِيدًا	بِقَلبٍ سَلِيمٍ
مُلٰقٍ حِسَابِيَه	بَاْسٍ شَدِيدٍ	عَذَابٌ شَدِيدٌ
قَومًا غَيرَكُم	عَمَلًا صَالِحًا	رِجَالٌ صَدَقُوا
قَلِيلَةٍ غَلَبَت	عَذَابًا ضِعفًا	مُسفِرَةٌ ضَاحِكَةٌ
عَلِيمٌ خَبِيرٌ	سَبحًا طَوِيلًا	سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا
رَفرَفٍ خُضرٍ	سَحَابٌ ظُلُمٰتٌ	نَفسٍ ظَلَمَت
قَومًا فَاسِقِينَ	سُبُلًا فِجَاجًا	ثَمَنًا قَلِيلًا
فَتحٌ قَرِيبٌ	رَسُولٍ كَرِيمٍ	كِرَامًا كَاتِبِينَ

www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (13) تَشْدِيْد

☜ تن ڏندن ـــّـــ واري شڪل کي **تشديد** چئبو آهي. جنهن حرف تي تشديد هجي ان کي **مُشَدَّد** چئبو آهي.

☜ مُشَدَّد حرف کي ٻه دفعا پڙهو هڪ دفعو پاڻ کان پهرئين متحرڪ حرف سان ملائي ۽ ٻيو دفعو خود پنهنجي حرڪت مطابق تورو ٻيهي ڪري.

☜ **نُوْن** مُشَدَّد ۽ **مِيْم** مُشدّد ۾ هميشه غنّ تيندو آهي. غنّ جي معنٰي نڪ ۾ آواز ڪٽي وڃڻ آهي، غنّ جو مقدار هڪ اَلِفْ جي برابر آهي.

☜ **جڏهن حُرُوفِ قلقلہ مُشَدَّد** هجن تہ اُنهن کي جمائي ادا ڪندي قلقلو ڪيو ويندو.

☜ پهريون حرف متحرڪ، ٻيون حرف ساڪن ۽ ٽيون حرف مُشَدَّد هجي تہ گهٽو ڪري (هميشہ نہ) ساڪن حرف کي ڇڏيو ويندو ۽ متحرڪ حرف کي مُشَدَّد حرف سان ملائي پڙهيو ويندو جيئن **عَبَدْتُّمْ** (کي **عَبَتُّمْ** پڙهنداسين)

☜ هن سبق ۾ تشديد جي مشق سان گڏ ملندڙ جلندڙ آوازن وارن حروف ۾ واضح فرق ڪريو.

اَتَّ	اِتَّ	اُتَّ	اَطَّ	اِطَّ	اُطَّ
اَزَّ	اِزَّ	اُزَّ	اَذَّ	اِذَّ	اُذَّ
اَظَّ	اِظَّ	اُظَّ	اَضَّ	اِضَّ	اُضَّ
اَثَّ	اِثَّ	اُثَّ	اَسَّ	اِسَّ	اُسَّ

اَصَّ	اِصَّ	اُصَّ	اَكَّ	اِكَّ	اُكَّ
اَقَّ	اِقَّ	اُقَّ	اَهَّ	اِهَّ	اُهَّ
اَحَّ	اِحَّ	اُحَّ	اَعَّ	اِعَّ	اُعَّ
اَدَّ	اِدَّ	اُدَّ	اَخَّ	اِخَّ	اُخَّ
اَبَّ	اِبَّ	اُبَّ	اَمَّ	اِمَّ	اُمَّ
اَوَّ	اِوَّ	اُوَّ	اَفَّ	اِفَّ	اُفَّ
اَلَّ	اِلَّ	اُلَّ	اَنَّ	اِنَّ	اُنَّ
اَرَّ	اِرَّ	اُرَّ	اَجَّ	اِجَّ	اُجَّ
اَشَّ	اِشَّ	اُشَّ	اَیَّ	اِیَّ	اُیَّ
رَبِّ	رَبِّیْ	رَبِّهٖ	اِنَّ	اِنَّا	اِنِّیْ
مِنَّا	مِنِّیْ	ثُمَّ	وَلَمَّا	حَبَّبَ	اَحَبَّ
وَالتِّیْنِ	بِالتَّقْوٰی	اَلثَّاقِبُ	ثَجَّاجًا	فِی الْحَجِّ	شُحَّ
مُسَخَّرَاتٍ	صَدَّقَ	تَصَدّٰی	اَلدَّرَجَاتِ	مِنَ الدَّمْعِ	وَالذّٰكِرِيْنَ

اَلرَّحْمٰنُ	نُزِّلَ	فَسَنُيَسِّرُهٗ	وَالشَّمْسِ	نَقْصٌ	وَالصّٰلِحِيْنَ
فَضَّلْنَا	وَالضُّحٰى	وَالطُّوْرِ	وَالطَّيْرِ	اَلطَّلَاقُ	وَالظَّاهِرُ
لِلظّٰلِمِيْنَ	سُعِّرَتْ	يُوَفَّ	حُقَّتْ	حَقٌّ	رَكَّبَكَ
وَالَّذِيْنَ	مِمَّا	اُمَّةٍ	فَاُمُّهٗ	مُسَمًّى	جَنّٰتٍ
وَالنّٰشِطٰتِ	وَالنَّجْمِ	كُوِّرَتْ	مُطَهَّرَةً	سُيِّرَتْ	يَذَّكَّرُ
لِيَدَّبَّرُوْا	ذُرِّيَّتَهٗ	مُزَّمِّلُ	مُدَّثِّرُ	عَلَى النَّبِيِّ	يَسَّمَّعُوْنَ
عِلِّيُّوْنَ	يَزَّكّٰى	مِنَ الطَّيِّبٰتِ	اِنَّ الظَّنَّ	مَدَّ الظِّلَّ	شَرِّ النَّفّٰثٰتِ

يُحِبُّ التَّوَّابِيْنَ	رَبُّ السَّمٰوٰتِ	اَحَطْتُّ	بَسَطْتَّ

نَخْلُقْكُّمْ	قَدْ تَّبَيَّنَ	عَبَدْتُّمْ	اِذْ ظَّلَمُوْا	قَدْ دَّخَلُوْا	اِذْ ذَّهَبَ

يَا عَلِيْمُ

21 پيرا (اول آخر هڪ دفعو درود شريف) پڙهي پاڻي تي دم ڪري 40 ڏينهن تائين نيراني پيو (يا پياريو) اِنْ شَآءَاللهعَزَّوَجَلَّ (پيئڻ واري جو) حافظو مضبوط ٿي ويندو. (شجره عاليه قادريه رضويه ضيائيه عطاريه ص 46)

www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ؕ

سبق نمبر (14) نون ساڪن ۽ تنوين (اِدْغَام، اِقْلَابْ)

☜ (3) **اِدْغَام:** نون ساڪن يا تنوين کان پوءِ حروفِ يَرْمَلُوْن مان ڪو حرف اچي تہ اِدغام ٿيندو. ”ر“ ۽ ”ل“ ۾ بغير غنّہ جي ۽ باقي چئن حرفن ۾ غنّہ ڪيو ويندو، حروفِ يَرْمَلُوْن ڇهہ آهن ۽ اُهي هي آهن، **(ی ، ر ، م ، ل ، و ، ن)**

☜ (4) **اِقْلَابْ:** نون ساڪن يا تنوين کان پوءِ حرف **ب** اچي تہ اِقلاب ٿيندو يعني نون ساڪن ۽ تنوين کي **مِيْم** سان تبديل ڪري اخفاء ڪبو يعني غنّہ ڪري پڙهيو ويندو.

☜ **اِدغام** جي هِجي هن طرح ڪريو جئين مَنْ يَّقُوْلُ = مِيْم نُوْن يَا زبر مَنْ یّ، یَا زبر یَ = مَنْ یَّ ، قَاف وَاو پيش قُوْ = مَنْ يَّقُوْ ، لَام پيش لُ = مَنْ يَّقُوْلُ

☜ **اقلاب** کي هجي هن طرح ڪريو جيئن مِنْۢ بَعْدِ= مِيْم نُوْن زير مِنْ، بَا عَيْن زبر بَعْ= مِنْۢ بَعْ، دَآل زير دِ = مِنْۢ بَعْدِ

مَنْ يَّقُوْلُ	مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ	مِنْ يَّوْمٍ	مِنْ وَّلِيٍّ
مِنْ مَّشْهَدٍ	مِنْ مِّثْلِهٖ	مِنْ نَّصِيْرٍ	مِنْ نُّطْفَةٍ
مِنْ رَّبِّكَ	مِنْ رَّبِّهِمْ	مِنْ لَّدُنْهُ	يَكُنْ لَّهٗ

www.dawateislami.net

كِتٰبًا يَّلْقٰهُ	رَجُلٌ يَّسْعٰى	هُدًى وَّ ذِكْرٰى	وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ
بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ	سِرَاجًا مُّنِيْرًا	حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ	خَلْقٍ نُّعِيْدُهٗ
مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ	رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ	مُصَدِّقًا لِّمَا	وَيْلٌ لِّكُلِّ
مِنْۢ بَعْدِ	مِنْۢ بَقْلِهَا	اَنْۢبِئْهُمْ	لَيُنْۢبَذَنَّ
قَوْلًاۢ بَلِيْغًا	خَبِيْرًاۢ بَصِيْرًا	جَنَّةٍۭ بِرَبْوَةٍ	كِرَامٍۭ بَرَرَةٍ
حِلٌّۢ بِهٰذَا		صُمٌّۢ بُكْمٌ	

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (15) (مِيْمْ ساڪن جا قاعدا)

مِيْمْ ساڪن جا ٽي قاعدا آهن (1) **اِدْغَامِ شَفَوِي** (2) **اِخفاءِ شَفَوِي** (3) **اِظهارِ شَفَوِي**

☜ (1) **اِدْغَامِ شَفَوِي:** مِيْمْ ساڪن ڪان پوءِ ٻيو مِيْمْ اچي ته مِيْمْ ساڪن ۾ اِدغام شفوي ٿيندو يعني غنّہ ٿيندو.

☜ (2) **اِخْفَاءِ شَفَوِي:** مِيْمْ ساڪن ڪان پوءِ حرف **ب** اچي ته مِيْمْ ساڪن ۾ اخفاءِ شفوي ٿيندو يعني غنّہ ٿيندو.

www.dawateislami.net

☜ (3) **اِظهار شَفَوِي:** مِيۡمِٓ ساڪن کان پوءِ حرف **ب ۽ م** کان علاوه ڪو به حرف اچي ته مِيۡمِٓ ساڪن ۾ اِظهار شفوي ٿيندو يعني غنّہ نہ ڪيو ويندو.

اَنۡتُمۡ مُّظۡلِمُوۡنَ	اَلَمۡ تَرَ	كُنۡتُمۡ بِہٖ	هُمۡ فِيۡهَا
وَلَكُمۡ مَّا كَسَبۡتُمۡ	وَالۡاَمۡرُ	تَاۡتِهِمۡ بِاٰيَةٍ	اَمۡضٰى
اٰتَيۡتُكُمۡ مِّنۡ كِتٰبٍ	لَمۡ يَلِدۡ	عَلَيۡكُمۡ بِوَكِيۡلٍ	وَاَمۡطَرۡنَا
فَهُمۡ مُّقۡمَحُوۡنَ	لَكُمۡ دِيۡنُكُمۡ	تَرۡمِيۡهِمۡ بِحِجَارَةٍ	اَلَمۡ نَشۡرَحۡ
وَهُمۡ مُّعۡرِضُوۡنَ	وَخَلَقۡنٰكُمۡ اَزۡوَاجًا	وَمَا هُمۡ بِمُؤۡمِنِيۡنَ	اَمۡ صَبَرۡنَا
لَهُمۡ مِّنَّا الۡحُسۡنٰى	ذٰلِكُمۡ قَوۡلُكُمۡ	بَعۡضُكُمۡ بِبَعۡضٍ	عَلَيۡهِمۡ غَضَبٌ

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰهِ رَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الۡمُرۡسَلِيۡنَ

اَمَّا بَعۡدُ فَاَعُوۡذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيۡطٰنِ الرَّجِيۡمِ ط بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ط

سبق نمبر (16) تَفۡخِيۡم و تَرۡقِيۡق

☜ تَفۡخِيۡم جي معنيٰ حرف کي پُر (يعني موٽو) پڙهڻ ۽ تَرۡقِيۡق جي معنيٰ حرف کي باريڪ (يعني سنهو ڪري) پڙهڻ آهي.

☜ ٽي حرف **اَلِفۡ، لَامۡ، رَا** ڪڏهن پُر يعني موٽا ۽ ڪڏهن باريڪ پڙهيا ويندا آهن.

☜ **اَلِفۡ:** الف کان اڳ ۾ جيڪڏهن پُر حرف اچي ته الف کي پُر ۽ باريڪ حرف اچي ته الف کي باريڪ پڙهو.

www.dawateislami.net

☜ **لَآمْ**: اسمِ جَلالت **الله** (عَزَّوَجَلَّ) جي لَآمْ کان پهرئين حرف تي زبر يا پيش هجي تہ اسم جلالت **الله** (عَزَّوَجَلَّ) جي لَآمْ کي پُر پڙهو ۽ اسم جلالت **الله** (عَزَّوَجَلَّ) جي لام کان پهرئين حرف جي هينان زير هجي تہ اسم جلالت **الله** (عَزَّوَجَلَّ) جي لَآمْ کي باريک پڙهو.

☜اسم جلالت **الله** (عَزَّوَجَلَّ) جي لَآمْ کان علاوه باقي سڀئي لام باريک پڙهو.

☜**رَا کي پُر پڙهڻ جون صورتون**: را تي زبر يا پيش هجي، را تي دو زبر يا دو پيش هجن، را تي کڙا زبر هجي، را ساکن کان پهرئين حرف تي زبر يا پيش هجي، را ساکن کان پهريان عارضي زير هجي، را ساکن کان پهريان زير بئي لفظ ۾ هجي، را ساکن کان پوءِ حروفِ **مُسْتَعليہ** مان کو حرف انهيءَ ساڳئي لفظ ۾ هُجي.

☜ **رَا کي باريک پڙهڻ جون صورتون**: را جي هينان زير يا دو زير هجن، را ساکن کان پهريان زير اصلي انهيءَ ساڳئي لفظ ۾ هجي، را ساکن کان پهريان ياءِ ساکن هجي.

☜**عارضي حرڪت**: قرآن پاڪ ۾ کي لفظ الف سان شروع ٿيندا آهن ۽ الف تي کا بہ حرڪت نہ هوندي آهي اُن اَلِف تي جيڪا بہ حرڪت لڳائي پڙهندؤ اها حرڪت عارضي هوندي جيئن **اِرْجِعِيْ** جي الف جي هينيان زير عارضي آهي.

نوٽ: هڪ ئي لفظ ۾ را ساکن کان پهريان زير اصلي هجي ۽ ان کان پوءِ حرف **مُسْتَعلِيہ** هجي تہ را ساکن کي موٽو پڙهيو ويندو. جيئن **مِرْصَادٍ**

قَالَ	صِرَاطَ	سِرَاجًا	كَانَ	مَالًا	مَفَازًا
طَالِبُ	تَابُوْا	خَالِدًا	عَابِدٌ	غَاسِقٍ	طَعَامٍ
اَللّٰهُ	وَاللّٰهُ	فَاللّٰهُ	اِنَّ اللّٰهَ	هُوَاللّٰهُ	مِنَ اللّٰهِ

www.dawateislami.net

رَسُوْلُ اللّٰهِ	رَضِیَ اللّٰهُ	قَالُوا اللّٰهُمَّ	لِلّٰهِ	بِاللّٰهِ	بِسْمِ اللّٰهِ
قُلِ اللّٰهُمَّ	مَاوَلّٰهُمْ	اِلَّا الَّذِيْنَ	اِنَّ الَّذِيْنَ	عَلٰى	صَلٰوةً
رَجُلٌ	اَلَمْ تَرَ	رُزِقُوْا	اَكْثَرُ	اَجْرًا	اَجْرٌ
اِبْرٰهِيْمَ	عَرْشٌ	اَمْ صَبَرْنَا	تُرْجِعُوْنَ	يُرْزَقُوْنَ	اِرْجِعْ
اِرْجِعُوْا	اِرْجِعِيْ	اِرْكَعُوْا	رَبِّ ارْحَمْهُمَا	رَبِّ ارْجِعُوْنِ	اِنِ ارْتَبْتُمْ
اَمِ ارْتَابُوْا	كُلُّ فِرْقٍ	فِرْقَةٍ	مِرْصَادِ	فِیْ قِرْطَاسٍ	وَالنَّهَارِ
رِجَالٌ	اَمْرٍ	فَاصْبِرْ	قُمْ فَاَنْذِرْ	خَيْرٌ ○	نَذِيْرٌ ○

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

سبق نمبر (17) مَدّات يا مدون

☜ **مدّ** جي معنيٰ ڊگهو ڪرڻ ۽ ڇڪڻ آهي. مدّ جا ٻہ سبب آهن (1) همزه ـــءـــ (2) سُڪون ـــْـــ . مَدّ جا ڇھ قسم آهن: (1) **مَدِّ مُتّصِل** (2) **مَدِّ مُنفَصِل** (3) **مَدِّ لازم** (4) **مَدِّ لين لازم** (5) **مَدِّ عارض** (6) **مَدِّ لين عارض**

☜ **مَدِّ مُتّصِل:** حُروف مدّه کان پوءِ همزه انهي لفظ ۾ هجي تہ مَدِّ مُتّصِل ٿيندي جيئن جَآءَ

☜ **مَدِّ مُنْفَصِل :** حروف مدّه کان پوءِ همزه ٻئي لفظ ۾ هجي تہ مَدِّ مُنفصِل ٿيندي. جيئن فِيْٓ اَنْفُسِكُمْ

www.dawateislami.net

☜ **مدِّ متّصل ۽ مدِّ مُنفَصِل** کي ٻه، اڍائي الف يعني چار يا **پنج حرڪات** تائين ڇڪي پڙهو.

☜ **مَدّ لازِم:** حروف مدّه کان پوءِ سڪون اصلي (ـــْـــ ، ـــّـــ) هجي ته مَدّ لازم ٿيندي جيئن جَآنٌّ

☜ **مَدّ لين لازِم:** حروف لين کان پوءِ سڪون اصلي ـــْـــ هجي ته مَدّ لِين لازم ٿيندي جيئن عَيۤنْ.

☜ **مَدِّ لازم ۽ مَد لِين لازم** کي ٽي الف، يعني "**ڇهه حرڪات**" تائين ڇڪي پڙهو.

☜ **مَدِّ عارِض :** حروف مَده کان پوءِ عارضي سڪون هجي (يعني وقف جي ڪري ڪو حرف ساڪن ٿي وڃي) ته مَد عارض ٿيندي. جيئن مُسْلِمُوْنَ○

☜ **مَدّ لِين عارِض** : حروف لين کان پوءِ عارضي سڪون هجي (يعني وقف جي ڪري ڪو حرف ساڪن ٿي وڃي) ته مد لين عارض ٿيندي. جيئن شَفَتَيْنْ○

☜ مدّ عارض ۽ مدّ لين عارض کي هڪ، ٻه يا ٽي الف" يعني "ٻه، چار يا ڇهه حرڪات" جي مقدار تائين ڇڪي پڙهو.

☜ مدّن جي هِجي هن طرح ڪريو جيئن جِآئَ = جِيْم يَا زير جِي، هَمْزَه زبر ءَ =جِآئَ

ضَآلًّا = ضَاد اَلِفْ لَآم زبر ضَآلّ لَآم دو زبر لًا= ضَآلًّا

جَآءَ	جِآئَ	وَالّٰٓـئِیْ	سِیْٓــٴَتُ	اُولٰٓئِكَ
حَدَآئِقَ	قُرُوْٓءٍ	اَوْلِيَآءَ	بِمَآ اُنْزِلَ	قَالُوْٓا اٰمَنَّا
يٰٓاَرْضُ	هٰٓـؤُلَآءِ	يٰبَنِىٓ اِسْرَآئِيْلَ	ضَآلًّا	دَآبَّةٍ
آٰلْـٰٔنَ	ءٰآلذَّكَرَيْنِ	جَآنٌّ	مُدْهَآمَّتٰنِ	اَتُحَآجُّوْنِّىْ

www.dawateislami.net

كَآفَّةً	اَلْحَآقَّةُ	وَالصّٰٓفّٰتِ	حَآجُّوْكَ	وَحَآجَّهٗ
تَحٰٓضُّوْنَ	يُحَآدُّوْنَ	اَنْ يَّتَمَآسَّا	وَلَا الضَّآلِّيْنَ ○	
يٰٓاُولِى الْاَلْبَابِ ○	يَتَسَآءَلُوْنَ ○	رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ○	خَوْفٍ ○	قُرَيْشٍ ○

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

سبق نمبر (18) حُرُوفِ مُقَطَّعَات

☜ **حروفِ مُقَطَّعَات** قرآن پاڪ جي ڪجھ سورتن جي شروع ۾ ايندا آهن.

☜ اِنهن حروف کي **مفرد حروف** وانگر الڳ الڳ اهڙي طرح پڙهو جو مدن جو مقدار پورو ادا ٿئي ۽ پڻ **اِخفاء ۽ اِدغام** اچڻ جي صورت ۾ غنّہ بہ ڪريو.

☜ الٓمّٓ ○ اللّٰهُ کي پڙهڻ جا ٻہ طريقا آهن (1) وصل اَلِفْ لَآمْ مِّيْمَ اللّٰهُ (2) وقف اَلِفْ لَآمْ مِّيْمْ ○ اَللّٰهُ

صٓ — صَآدْ	قٓ — قَآفْ	نٓ — نُوْنْ	طٰهٰ — طَاهَا
يٰسٓ — يَاسِيْنْ	طٰسٓ — طَاسِيْنْ	حٰمٓ — حَامِيْمْ	الٓرٰ — اَلِفْ لَآمْ رَا
الٓمّٓ — اَلِفْ لَآمْ مِّيْمْ	الٓمّٓرٰ — اَلِفْ لَآمْ مِّيْمْ رَا	حٰمٓ — حَامِيْمْ	عٓسٓقٓ — عَيْنْ سِيْنْ قَآفْ
طٰسٓمّٓ — طَاسِيْنْ مِّيْمْ	الٓمّٓصٓ — اَلِفْ لَآمْ مِّيْمْ صَآدْ	الٓمّٓ ○ اللّٰهُ — اَلِفْ لَآمْ مِّيْمْ ○ اللّٰهُ	كٓهٰيٰعٓصٓ — كَآفْ هَا يَا عَيْنْ صَآدْ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (19) زائد الف ”اْ“

☜ قرآن پاڪ ۾ ڪجھ جاين تي **اَلِف** جي مٿان گول دائري جو نشان ”٥“ هوندو آهي اهڙي **اَلِف** کي **زائد اَلِف** چوندا آهن. هن الف کي پڙهڻ يا نه پڙهڻ جي تفصيل هي آهي.

(1) هنن ڇهن ڪلمن ۾ ”زائد الف“ کي وقف (يعني رڪڻ جي صورت) ۾ پڙهنداسين پر وصل (يعني ملائي پڙهڻ جي صورت) ۾ نه پڙهنداسين

لٰكِنَّاْ پ15، الكهف 38	اَلظُّنُوْنَاْ پ21، الاحزاب، 10	اَلرَّسُوْلَاْ پ22، الاحزاب 66	اَلسَّبِيْلَاْ پ22، الاحزاب 67	پهريون قَوَارِيْرَاْ پ29، الدهر 15	اَنَاْ هرجاءِ

(2)....قرآنِ پاڪ جي هن هڪ ڪلمي سَلٰسِلَاْ (پ 29، سورة الدهر، 4) جي ”زائد الف“ کي وقف ۾ پڙهڻ ۽ نه پڙهڻ ٻئي جائز آهن.

البت وصل (يعني ملائي پڙهڻ جي صورت) ۾ هن زائد الف کي نه پڙهنداسين

اَفَا۟ئِنْ مَّاتَ پ4، اٰلِ عمران 144	اَفَا۟ئِنْ مِّتَّ پ17، الانبياء 34	لَا۟ اِلَى اللّٰهِ پ4، اٰلِ عمران 158	لَا۟ اِلَى الْجَحِيْمِ پ23، الصّٰفّٰت 68
لِشَا۟ىْءٍ پ15، الكهف 38	مَلَا۟ئِهٖ هرجاءِ	اَنْ تَبُوْٓءَا۟ پ6، المآئدة 29	وَلَا۟ اَوْضَعُوْا پ10، التوبة 47
لَا۟ اَذْبَحَنَّهٗ	لَا۟ اَنْتُمْ پ28، الحشر 13	مِنْ نَّبَا۟ئِ پ7، الانعام 34	وَمَلَا۟ئِهِمْ
ثَمُوْدَا۟	لِتَتْلُوَا۟	لَنْ نَّدْعُوَا۟	لِيَرْبُوَا۟ فِيْ

www.dawateislami.net

لِيَبْلُوَاْ	وَنَبْلُوَاْ	قَوَارِيْرَاْ

هنن تمام ڪلمن جي لفظ ”اَنَا“ ۾ زائد الف ناهي تنهنڪري هن الف کي پڙهنداسين.

عَلَيْكُمُ الْاَنَامِلَ پ4، ال عمران ﴿119﴾	اَنَاسِيَّ پ19، الفرقان ﴿49﴾	اَنَابُوْٓا پ23، الزمر ﴿17﴾	لِلْاَنَامِ پ27، الرحمٰن ﴿10﴾	مَنْ اَنَابَ پ13، الرعد ﴿27﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (20) متفرق قاعدا

☜ **اِظْهَارِ مُطْلَقْ** هنن چئن لفظن ۾ نُوْن ساڪن ڪانپوءِ حروف يرملون هڪ لفظ ۾ اچڻ جي ڪري ادغام نہ بلڪ اظهارِ مطلق ٿيندو، ان ڪري اِنهن چئني لفظن ۾ غنّہ نہ ڪريو.

دُنْيَا	بُنْيَانٌ	صِنْوَانٌ	قِنْوَانٌ

☜ **سَكْتَهْ:** آواز روڪي ساهہ کڻڻ بنا اڳتي پڙهڻ کي **سَڪتَہ** چئبو آهي يعني آواز رُڪجي وڃي ۽ ساهہ جاري هجي. انهن چئن لفظن ۾ **سَڪتَہ** واجب آهي. **سَڪتَہ** جو حڪم هي آهي تہ مُتحرّڪ کي ساڪن ڪيو وڃي ۽ ٻن زبرن کي **اَلِف** سان تبديل ڪري پڙهيو وڃي.

وَقِيْلَ مَنْ ۜ رَاقٍ (سکته) پ29، القيٰمة ﴿27﴾	كَلَّا بَلْ ۜ رَانَ (سکته) پ30، المطففين ﴿14﴾	مِنْ مَّرْقَدِنَا ۜ هٰذَا (سکته) پ23، يٰسٓ ﴿52﴾	عِوَجًا ۜ قَيِّمًا (سکته) پ15، الكهف ﴿1﴾

www.dawateislami.net

☜ **صٓ:** قرآن پاڪ ۾ چار لفظ **صَآد** سان لکيا ويندا آهن ۽ **صَآد** تي باريڪ **سِيُن** بہ لکيل هوندو آهي اُن کي پڙهڻ جو تفصيل هن طرح آهي: (1) ۽ (2) ۾ صرف **س** پڙهو، (3) ۾ **ص** ۽ **س** ٻئي پڙهڻ جائز آهن. (4) ۾ صرف **ص** پڙهو.

يَبْصُطُ	بَصْطَةً	اَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُوْنَ	بِمُصَيْطِرٍ
(1) پ 2، البقرة (245)	(2) پ 8، الاعراف (69)	(3) پ 27، الطور (37)	(4) پ 30، الغاشية (22)

☜ **تَسْهِيْل:** تسهيل جي معنيٰ آهي نرمي ڪرڻ يعني ٻئي همزه کي نرمي سان پڙهو. قرآن پاڪ ۾ صرف **هڪ لفظ** ۾ تسهيل واجب آهي.

☜ **اِمَالَہ:** زبر کي زير جي طرف ۽ **اَلِف** کي **يَا** جي طرف مائل ڪري پڙهڻ کي امالہ چوندا آهن. امالہ جي ر کي اُردو ۽ سنڌي جي لفظ قطرَي جي را وانگر پڙهو يعني رِي نہ بلڪ رَي پڙهو.

☜ **اِمَالَہ** جي هِجي هن طرح ڪيو! مِيْم جِيْم زبر مَجْ ، رَا **اِمَالَہ** واري ري = مَجْرٖ هَا = اَلِف زبر هَا = مَجْرٖهَا

☜ **بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوْقُ** هن لفظ ۾ لَآم کان پهريان ۽ لَآم کان پوءِ ٻئي اَلِف نہ پڙهو بلڪ لَآم کي زير ڏئي پڙهو.

(تَسْهِيْل) ءَاَعْجَمِيٌّ وَّ عَرَبِيٌّ	(اِمَالَہ) مَجْرٖهَا	بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوْقُ
پ 24، حٰمٓ السجدہ (44)	پ 12، هود (41)	پ 26، الحجرات (11)

www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰی سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (21) وَقْفٌ

☜ **وَقْفٌ:** وقف جي معنيٰ بيهڻ ۽ رڪڻ آهي. يعني جنهن لفظ تي وقف ڪيو تہ اُن لفظ جي آخري حرف تي آواز ۽ ساهہ ٻنهي کي ختم ڪيو.

☜ لفظ جي آخري حرف تي زبر، زير، پيش، ٻہ زبرون، ٻہ پيش، ڪَڙي زير، اُلٽا پيش هجي تہ اُن حرف کي **وقف** ۾ ساڪن ڪريو.

☜ لفظ جي آخري حرف تي ٻہ زبرون هجن تہ اُن کي وقف جي حالت ۾ الف سان بدلايو.

☜ لفظ جي آخر ۾ **گول تَا "ۃ"** تي ڪَٽي ڪهڙي ٻہ حرڪت هجي يا تنوين، اُن کي وقف جي حالت ۾ ها ساڪن "هْ" سان بدلايو .

☜ ڪَڙا زبر، حروفِ مدّہ ۽ ساڪن حروف وقف جي حالت ۾ تبديل نہ ٿيندا.

☜ **مُشَدَّد** حرف تي وقف جي صورت ۾ تشديد باقي رکو پر حرڪت کي ظاهر ٿيڻ نہ ڏيو.

☜ **نُوْن قُطْنِي:** تنوين کان پوءِ همزه وصلي اچي تہ وصل ۾ همزه وصلي کي ڪيرائيندي تنوين جي نُوْن ساڪن کي زير ڏئي هڪ ننڍو نُوْن لکيو ويندو آهي اُن کي نُوْن قُطني چوندا آهن.

نُوْن قُطني وارن ڪلمن جي هِجي هن طرح ڪيو: ....

☜ **عَلَامَاتِ وَقْفٌ:** وقف جي ڪجهہ نشانين جو تفصيل هيٺ ڏجي ٿو.

☜ **O:** هي وقفِ تام ۽ آيت مڪمل ٿيڻ جي علامت آهي هتي بيهڻ گهرجي.

☜ **م** : هي وقف لازم جي علامت آهي هتي ضرور بيهڻ گهرجي.

☜ **ط:** هي وقف مطلق جي علامت آهي هتي بيهڻ بهتر آهي.

www.dawateislami.net

☜ **ج:** هي وقف جائز جي علامت آهي هتي بيهڻ بهتر ۽ نہ بيهڻ بہ جائز آهي.

☜ **ز:** هي وقف مُجَوَّز جي علامت آهي هتي بيهڻ جائز پر نہ بيهڻ بهتر آهي.

☜ **ص:** هي وقف مُرَخَّص جي علامت آهي هتي ملائي پڙهڻ گهرجي.

☜ **لا:** جيڪڏهن آيت جي مٿان ۝ۙ لڪيل هجي تہ بيهڻ ۽ نہ بيهڻ ۾ اختلاف آهي آيت کان علاوه لا لڪيل هجي تہ نہ بيهو.

☜ **اِعَادَہ:** وقف ڪرڻ کان پوءِ پُنيان ملائي پڙهڻ کي اِعاده چئبو آهي.

صٰدِقِيْنَ ○ صٰدِقِيْنْ ○	نٰدِمِيْنَ ○ نٰدِمِيْنْ ○	مُسْتَقِيْمَ ○ مُسْتَقِيْمْ ○	فِيْهِ ط فِيْهْ ط	شَفَتَيْنِ ○ شَفَتَيْنْ ○	بِالْحَقِّ ۙ بِالْحَقّْ ۙ
نَسْتَعِيْنُ ○ نَسْتَعِيْنْ ○	يَشَآءُ ط يَشَآءْ ط	مِنْ قَبْلُ ج مِنْ قَبْلْ ج	شَهْرٍ ○ شَهْرْ ○	شَيْءٍ ط شَيْءْ ط	قِسْطِ ج قِسْطْ ج
لَهْوٌ ط لَهْوْ ط	قَدِيْرٌ ○ قَدِيْرْ ○	بَرْقٌ ج بَرْقْ ج	بِهٖ ج بِهْ ج	عِبَادِهٖ ○ عِبَادِهْ ○	بِاَمْرِهٖ ○ بِاَمْرِهْ ○
رَبَّهٗ ○ رَبَّهْ ○	اَخْلَدَهٗ ○ اَخْلَدَهْ ○	مَوَازِيْنُهٗ ○ مَوَازِيْنُهْ ○	اَلْفَافًا ○ اَلْفَافَا ○	عِلْمًا ○ عِلْمَا ○	نَبِيًّا ○ نَبِيَّا ○
قُوَّةً ط قُوَّهْ ط	رَقَبَةٍ ○ رَقَبَهْ ○	جَارِيَةٌ ○ جَارِيَهْ ○	وَتَوَلّٰى ○ وَتَوَلّٰى ○	مِنَ الْاُوْلٰى ○ مِنَ الْاُوْلٰى ○	فَتَرْضٰى ○ فَتَرْضٰى ○
وَانْحَرْ ○ وَانْحَرْ ○	فَارْغَبْ ○ فَارْغَبْ ○	فَحَدِّثْ ○ فَحَدِّثْ ○	فِيْهَا ط فِيْهَا ط	تَهْتَدُوْا ج تَهْتَدُوْا ج	قَوْلِيْ ○ قَوْلِيْ ○

خَيْرَا ۚ ۨالْوَصِيَّةُ خَيْرَا ۚ اَلْوَصِيَّةُ	شِيْبَا ۗ ۨالسَّمَآءُ شِيْبَا ۗ اَلسَّمَآءُ	مُنِيْبِ ○ ۨادْخُلُوْهَا مُنِيْبْ ○ اُدْخُلُوْهَا

www.dawateislami.net

مُبِيْنِ ۨ اِقْتُلُوا	قَدِيْرُ ۨ الَّذِىْ	خَبِيْرًا ۨ الَّذِىْ
مُبِيْنُ ۨ اُقْتُلُوا	قَدِيْرُ ۨ الَّذِىْ	خَبِيْرًا ۨ الَّذِىْ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سبق نمبر (22) نماز

☜ هن سبق کي **هِجي ۽ روان** ٻنهي طريقن سان پڙهو.

☜ هن سبق ۾ به پنين سيني سبقن جي **قاعدن ۽ حرفن** جي ادائيگي جو خاص خيال رکو. خاص ڪري ملندڙ جلندڙ آواز وارن حرفن ۾ واضح فرق ڪريو.

☜ **ياد رکو!** انهن حرفن ۾ فرق نه ڪرڻ جي ڪري جيڪڏهن معنيٰ فاسد ٿي وئي ته نماز نه ٿيندي.

تَكْبِيرِ تَحْرِيمه: اَللّٰهُ اَكْبَرُ ۝

ثَنَاء: سُبْحٰنَكَ اللّٰهُمَّ وَ بِحَمْدِكَ وَ تَبَارَكَ اسْمُكَ وَ تَعَالٰى جَدُّكَ وَ لَآ اِلٰهَ غَيْرُكَ ؕ

تَعَوُّذ: اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ۝

تَسْمِيَه: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

www.dawateislami.net

سُوْرَةُ الْفَاتِحَة:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ ۙ﴿۱﴾ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۙ﴿۲﴾

مٰلِكِ یَوْمِ الدِّیْنِ ؕ﴿۳﴾ اِیَّاكَ نَعْبُدُ وَ اِیَّاكَ نَسْتَعِیْنُ ؕ﴿۴﴾

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِیْمَ ۙ﴿۵﴾ صِرَاطَ الَّذِیْنَ اَنْعَمْتَ

عَلَیْهِمْ ۙ۬ غَیْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَیْهِمْ وَ لَا الضَّآلِّیْنَ ۠﴿۷﴾

سُوْرَةُ الْاِخْلَاص:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۚ﴿۱﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۚ﴿۲﴾ لَمْ یَلِدْ ۙ۬ وَ لَمْ

یُوْلَدْ ۙ﴿۳﴾ وَ لَمْ یَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ۠﴿۴﴾

رُکوع جي تَسْبِيح: سُبْحٰنَ رَبِّيَ الْعَظِيْم ط

تَسْمِيْع: سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهٗ ط

تَحْمِيْد: رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ ط

تَسْبِيْح سَجْدَه: سُبْحٰنَ رَبِّيَ الْاَعْلٰى ط

www.dawateislami.net

تَشَهُّد:

اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوٰتُ وَالطَّيِّبٰتُ ؕ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهٗ ؕ اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلٰى عِبَادِ اللهِ الصّٰلِحِيْنَ o اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ ﷺ ؕ

دُرُوْدِ ابراهیم:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰۤى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰۤى اِبْرٰهِيْمَ وَعَلٰۤى اٰلِ اِبْرٰهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ؕ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰۤى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰۤى اِبْرٰهِيْمَ وَعَلٰۤى اٰلِ اِبْرٰهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ o

دُعَاءِ مَاثُوْرَه:

اَللّٰهُمَّ رَبِّ اجْعَلْنِیْ مُقِیْمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّیَّتِیْ ۖق رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَآءِ o رَبَّنَا اغْفِرْ لِیْ وَلِوَالِدَیَّ وَلِلْمُؤْمِنِیْنَ یَوْمَ یَقُوْمُ الْحِسَابُ o

www.dawateislami.net

سَلَامُ: اَلسَّلَامُ عَلَیْکُمْ وَرَحْمَۃُ اللّٰہِ ط

دُعَاءِ قُنُوْت:

اَللّٰھُمَّ اِنَّا نَسْتَعِیْنُکَ وَنَسْتَغْفِرُکَ وَنُؤْمِنُ بِکَ وَنَتَوَکَّلُ عَلَیْکَ وَنُثْنِیْ عَلَیْکَ الْخَیْرَ ط وَنَشْکُرُکَ وَلَا نَکْفُرُکَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُکُ مَنْ یَّفْجُرُکَ ط اَللّٰھُمَّ اِیَّاکَ نَعْبُدُ وَلَکَ نُصَلِّیْ وَنَسْجُدُ وَاِلَیْکَ نَسْعٰی وَنَحْفِدُ وَنَرْجُوْا رَحْمَتَکَ وَنَخْشٰی عَذَابَکَ اِنَّ عَذَابَکَ بِالْکُفَّارِ مُلْحِقٌ ۝

اِنَّ اللّٰہَ وَمَلٰٓئِکَتَہٗ یُصَلُّوْنَ عَلَی النَّبِیِّ ط یٰۤاَیُّھَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا صَلُّوْا عَلَیْہِ وَسَلِّمُوْا تَسْلِیْمًا ۝

اَللّٰھُمَّ صَلِّ عَلٰی سَیِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ مَّعْدِنِ الْجُوْدِ وَالْکَرَمِ وَاٰلِہٖ وَبَارِکْ وَسَلِّمْ

www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

سوال ۽ جواب

سوال1 : حُرُوفِ **مُفرِدَات** گهڻا آهن؟ **سبق نمبر 1**

جواب: حُرُوفِ مُفرِدات 29 آهن.

سوال2: حُرُوَفِ **مُسۡتَعلِيَہ** ڪيترا آهن ۽ ڪهڙا آهن؟

جواب: حُرُوَفِ مُسۡتَعلِيَہ ست آهن ۽ اهي هي آهن: **خ ، ص ، ض ، ط ، ظ ، غ ، ق**.

سوال3: حُرُوَفِ **مُسۡتَعلِيَہ** کي ڪيئن پڙهبو آهي ۽ ان جو **مجموعو** ڇا آهي؟

جواب: حُرُوَفِ مُسۡتَعلِيَہ کي هميشہ هر حالت ۾ **پُر يعني موٽو** پڙهيو ويندو آهي ۽ ان جو مجموعو **خُصَّ ضَغْطٍ قِظْ** آهي.

سوال4: چپن سان ادا ٿيڻ وارا حروف ڪيترا ۽ ڪهڙا آهن؟

جواب: **چپن سان ادا ٿيڻ وارا حروف چار آهن. ب، ف ، م، و**

سوال5: **حروف صفيريہ يعني سيٽي وارا حروف ڪيترا ۽ ڪهڙا آهن؟**

جواب: **حروف صفيريہ يعني سيٽي وارا حروف ٽي آهن: ز، س، ص**

سوال6: **حَرَڪات** ڇا کي چئبو آهي؟ **سبق نمبر 3**

جواب: زبر ـــَــ ، زير ـــِــ ، پيش ـــُــ کي حرڪات چئبو آهي.

سوال7: **حَرَڪات** کي ڪيئن پڙهبو آهي؟

جواب: حرڪات کي بنا ڇڪڻ جي، بنا جهٽڪي جي معروف پڙهيو ويندو.

www.dawateislami.net

سوال8: **تَنْوِيْن** ڇا کي چئبو آهي؟ **سبق نمبر 5**

جواب: دو زبر ــًـ، دو زير ــٍـ ۽ دو پيش ــٌـ کي تنوين چوندا آهن. تنوين **نون ساڪن** هوندو آهي جيڪو لفظ جي آخر ۾ ايندو آهي، ان ڪري تنوين جو آواز نون ساڪن وانگر هوندو آهي.

سوال9: **حُرُوْفِ مَدَّه** ڪيترا آهن ۽ ڪهڙا ڪهڙا آهن؟ **سبق نمبر 7**

جواب: حروفِ **مدّه** ٽي آهن ۽ اهي هي آهن **اَلِف، وَآو، يَا**.

سوال10: اَلِف مده، وَآو مده ۽ يَا مده ڪڏهن ٿيندا؟

جواب: اَلِف کان پهريان زبر هجي ته اَلِف مده، وَآو ساڪن کان پهريان پيش هجي ته وَآو مده، يَا ساڪن کان پهريان زِير هجي ته يَا مده ٿيندو.

سوال11: **حُرُوفِ مدّه** کي ڪيئن پڙهيو ويندو آهي؟

جواب: حروفِ مدّه کي هڪ الف يعني ٻن حرڪتن جي برابر ڇڪي پڙهيو ويندو آهي.

سوال12: کڙي حَرَڪات ڇا کي چوندا آهن؟ **سبق نمبر 8**

جواب: کڙا زبر ــٰـ، کڙي زير ــٖـ، اُلٽا پيش ــٗـ کي کڙي حرڪات چوندا آهن.

سوال13: کڙي حرڪات کي ڪيئن پڙهيو ويندو آهي؟

جواب: کڙي حرڪات کي حروفِ مدّه وانگر **هڪ اَلِف** يعني ٻن حرڪتن جيترو ڇڪي پڙهيو ويندو آهي.

سوال14: **حُرُوْفِ لِيْن** ڪيترا ۽ ڪهڙا آهن؟ **سبق نمبر 9**

جواب: حُرُوْفِ لِيْن ٻه آهن وَآو ۽ يَا.

سوال15: **حُرُوْفِ لِيْن** کي ڪهڙي طريقي سان پڙهيو ويندو آهي؟

جواب: حُرُوْفِ لِيْن کي بنا ڇڪڻ جي، بنا جهٽڪي جي نرمي سان معروف پڙهيو ويندو آهي.

سوال16: **وَآو لين** ۽ **يَا لين** ڪڏهن ٿيندا؟

جواب: وَآو ساڪن ڪان پهريان زبر هجي تہ وَآو لين ۽ يا ساڪن ڪان پهريان زبر هجي تہ يَآ لين ٿيندو.

سوال 17: **قَلْقَلَہ** جي معنٰي ڇا آهي؟ **سبق نمبر 11**

جواب: قَلْقَلَہَ جي معنٰي جنبش ۽ حرڪت آهي يعني اِنهن حرفن جي ادا ڪرڻ وقت مَخرج ۾ جنبش ٿيندي آهي. جنهن جي ڪري آواز موٽ ڪائيندي نڪرندو آهي.

سوال18: حروفِ قَلْقَلَہَ ڪيترا آهن، ڪهڙا ڪهڙا آهن ۽ انهن جو مجموعو ڇا آهي؟

جواب: حروفِ قَلْقَلَہَ پنج آهن ۽ اهي هي آهن **ق** ، **ط** ، **ب** ، **ج** ، **د** حروفِ قَلْقَلَہ جو مجموعو **قُطُبُ جَدٍّ** آهي.

سوال19: حروفِ قَلْقَلَہَ ۾ ڪڏهن قَلْقَلَہ خوب ظاهر ٿيندو؟

جواب: جڏهن حروفِ قَلْقَلَہ **ساڪن هجن** تہ انهن ۾ قَلْقَلَہ خوب ظاهر ٿيندو.

سوال20: جيڪڏهن قَلْقَلَہ **مُشَدَّد** حروف هجن تہ ان ڪي ڪيئن پڙهبو؟

جواب: جڏهن قَلْقَلَہَ مُشَدَّد حروف هجن تہ انهن ڪي جمائي ادا ڪنداسين.

سوال21: همزه ساڪن (أْ، ءْ) کي ڪيئن پڙهيو ويندو؟

جواب: همزه ساڪن (أْ ، ءْ) کي هميشہ جهٽڪو ڏئي پڙهيو ويندو.

سوال22: نون ساڪن ۽ تنوين جا ڪيترا قاعدا آهن ۽ ڪهڙا ڪهڙا آهن؟

جواب: نون ساڪن ۽ تنوين جا **چار** قاعدا آهن ۽ اهي هي آهن:
اِظْهَار، اِخْفَاء، اِدْغَام، اِقْلَاب

سوال23: **اِظْهَار** جو قاعدو ٻڌايو؟ **سبق نمبر 12**

جواب: نُوْن ساڪن ۽ تنوين ڪان پوءِ حُرُوفِ حلقي مان ڪو حرف اچي تہ اِظهار ٿيندو. يعني نُوْن ساڪن ۽ تنوين ۾ غنّہ نہ ٿيندو.

سوال24: **حُرُوفِ حلقي** ڪيترا آهن ۽ ڪهڙا ڪهڙا آهن؟

جواب: حُرُوفِ حلقي (6) ڇهہ آهن ۽ اهي هي آهن: ء ، ه ، ع ، ح ، غ ، خ

www.dawateislami.net

سوال25: اِخۡفَاء جو قاعدو ٻڌايو؟

جواب: نُـوۡن ساڪن ۽ تنوين کان پوءِ حُرُوفِ اِخۡفَاء مان ڪو حرف اچي تہ اِخۡفَا ٿيندو يعني نُوۡن ساڪن ۽ تنوين ۾ غنّہ ڪري پڙهيو ويندو.

سوال26: **حُرُوفِ اِخۡفَاء** ڪيترا ۽ ڪهڙا ڪهڙا آهن؟

جواب: حُرُوفِ اِخۡفَاء (15) پندرهن آهن ۽ اهي هي آهن: **ت، ث، ج، د، ذ، ز، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ف، ق، ك**

سوال27: **تَشۡدِيۡد** ڇا کي چئبو آهي ۽ تَشۡدِيۡد واري حرف کي ڇا چوندا آهن؟

جواب: ٽن ڏندن ـــّـ واري شڪل کي تَشۡدِيۡد چئبو آهي جنهن حرف تي تَشۡدِيۡد هجي ان کي مُشَدَّد چوندا آهن.

سوال28: نُـوۡن مُشَدَّد ۽ مِيۡم مُشَدَّد ۾ ڇا ٿيندو؟ **سبق نمبر 13**

جواب: نُـوۡن مُشَدَّد ۽ مِيۡم مُشَدَّد ۾ هميشہ غنّہ ٿيندو آهي.

سوال29: **غنّہ** ڇا کي چئبو آهي ۽ ان جو مقدار ڇا آهي؟

جواب: نڪ ۾ آواز کڻي وڃڻ کي غنّہ چئبو آهي، غنّہ جو مقدار هڪ الف جي برابر آهي.

سوال30: **مُشَدَّد حرف** کي ڪيئن پڙهيو ويندو؟

جواب: مُشَدَّد حرف کي ٻہ دفعا پڙهيو ويندو، هڪ دفعو پاڻ کان پهريان واري مُتَحرڪ حرف سان ملائي ۽ ٻيهر خود پنهنجي حرڪت مطابق ٿورو ٻيهي ڪري.

سوال31: **اِدۡغَام** جو قاعدو ٻڌايو؟ **سبق نمبر 14**

جواب: نون ساڪن يا تنوين کان پوءِ حُرُوۡفِ يَرۡمَلُوۡن مان ڪو حرف اچي تہ اِدغام ٿيندو. ر ۽ ل ۾ غنّہ نہ ٿيندو، باقي چئن ۾ غنّہ ٿيندو.

سوال32: **حُرُوۡفِ يَرۡمَلُوۡن** ڪيترا ۽ ڪهڙا ڪهڙا آهن؟

www.dawateislami.net

جواب: حُرُوفِ يَرْمَلُوْن ڇهه آهن ۽ اُهي هي آهن، (ی ، ر ، م ، ل ، و ، ن.)

سوال33: اِقْلَاب جو قاعدو ٻڌايو؟

جواب: نُوْن ساڪن يا تنوين کان پوءِ حرفِ ب اچي ته اِقلاب ٿيندو يعني نُوْن ساڪن ۽ تنوين کي مِيْم سان بدلائي اِخفاء ڪريو يعني غنّہ ڪري پڙهو.

سوال34: مِيْم ساڪن جا ڪيترا قاعدا آهن ۽ اُهي ڪهڙا آهن؟ **سبق نمبر 15**

جواب: مِيْم ساڪن جا ٽي قاعدا آهن ۽ اُهي هي آهن: **اِدْغَامِ شَفَوِي، اِخْفَاءِ شَفَوِي، اِظْهَارِ شَفَوِي.**

سوال35: **اِدْغَامِ شَفَوِي** جو قاعدو ٻڌايو؟

جواب: مِيْم ساڪن کان پوءِ ٻيو **م** اچي ته مِيْم ساڪن ۾ اِدغامِ شَفَوِي ٿيندو يعني غنّہ ڪيو ويندو.

سوال36: **اِخْفَاءِ شَفَوِي** جو قاعدو ٻڌايو؟

جواب: مِيْم ساڪن کان پوءِ ب اچي ته مِيْم ساڪن ۾ اِخفاءِ شفوي ٿيندو يعني غنّہ ڪيو ويندو.

سوال 37: **اِظْهَارِ شَفَوِي** جو قاعدو ٻڌايو؟

جواب: مِيْم ساڪن کان پوءِ ب ۽ م کان علاوه ڪو ٻہ حرف اچي ته مِيْم ساڪن ۾ اِظهارِ شفوي ٿيندو يعني غنّہ نہ ڪيو ويندو.

سوال38: **تَفْخِيْم و تَرْقِيْق** جي معنيٰ ڇا آهي؟ **سبق نمبر 16**

جواب: تَفْخِيْم جي معنيٰ حرف کي پُر (يعني موٽو) پڙهڻ ۽ ترقيق جي معنيٰ حرف کي باريڪ پڙهڻ آهي.

سوال39: اِسمِ جلالت **الله** (عَزَّوَجَلَّ) جي **لام** کي ڪڏهن موٽو پڙهيو ويندو ۽ ڪڏهن باريڪ پڙهيو ويندو؟

جواب: اِسم جلالت **اللّٰه** (عَزَّوَجَلَّ) جي لام کان پهرئين حرف تي زبر يا پيش هجي تہ اِسمِ جلالت **اللّٰه** (عَزَّوَجَلَّ) جي لام کي موٽو پڙهيو ويندو ۽ اِسمِ جلالت **اللّٰه** (عَزَّوَجَلَّ) جي لام کان پهرئين حرف جي هيٺيان زير هجي تہ اسمِ جلالت **اللّٰه** (عَزَّوَجَلَّ) جي لام کي باريڪ پڙهيو ويندو.

سوال40: **اَلِفّ** کي ڪڏهن موٽو ۽ ڪڏهن باريڪ پڙهيو ويندو؟

جواب: الف کان پهريان موٽو حرف اچي تہ الف کي موٽو ۽ باريڪ حرف اچي تہ الف کي باريڪ پڙهيو ويندو.

سوال41: **رَا** کي موٽو پڙهڻ جي صورت ٻڌايو؟

جواب: (1) را تي زَبر يا پيش هجي (2) را تي ٻہ زبرون يا ٻہ پيش هجن (3) را تي کڙا زبر هجي (4) را ساڪن کان پهرئين حرف تي زَبر يا پيش هجي (5) را ساڪن کان پهريان عارضي زِير هجي (6) را ساڪن کان پهريان زِير ٻئي لفظ ۾ هجي (7) را ساڪن کان پوءِ حروفِ مُستَعليہ مان ڪو حرف انهي لفظ ۾ هجي تہ انهن سيني صورتن ۾ را کي موٽو پڙهيو ويندو.

سوال42: **را** کي **باريڪ** پڙهڻ جون صورتون ٻڌايو؟

جواب: (1) را جي هيٺيان زِير يا ٻہ زِيرون هجن (2) را ساڪن کان پهريان زِير اصلي انهيءَ لفظ ۾ هجي (3) را ساڪن کان پهريان "يا" ساڪن هجي تہ انهن سيني صورتن ۾ را کي باريڪ پڙهيو ويندو.

سوال43: **عارضي زير** ڇا کي چوندا آهن؟

جواب: قرآنِ پاڪ ۾ ڪي **لفظ** الف سان شروع ٿيندا آهن ۽ الف تي ڪا بہ حرڪت نہ هوندي آهي. ان الف تي **جيڪا** بہ **حرڪت لڳائي پڙهبي اها عارضي حرڪت هوندي جيئن اِرۡجِعۡ جي الف جي هيٺيان زير عارضي آهي.**

سبق نمبر 17

سوال44: **مَد** جي ڇا معنٰي آهي هن جا ڪيترا سبب آهن ۽ ڪهڙا ڪهڙا آهن؟

www.dawateislami.net

جواب: مَد جي معنٰي ڊگهو ڪرڻ ۽ ڇڪڻ آهي مد جا ٻه سبب آهن (1) **هَمۡزَهۡ** (2) **سُڪُوۡن**

سوال45: مَد جا ڪيترا ۽ ڪهڙا ڪهڙا قسم آهن؟

جواب: مَد جا ڇهه قسم آهن ۽ اُهي هي آهن: (1) **مَدِّ مُتَّصِل** (2) **مَدِّ مُنۡفَصِل** (3) **مَدّلازم** (4) **مَدّلِين لازم** (5) **مَدّ عارِض** (6) **مدّلِين عارِض**

سوال46: **مَدّ مُتَّصِل** ڪڏهن ٿيندي؟

جواب: حُرُوفِ مَدَّه ڪان پوءِ همزه انهي **لفظ** ۾ هوندو تہ مَدّ مُتَّصِل ٿيندي.

سوال 47: **مَدّ مُنۡفَصِل** ڪڏهن ٿيندي؟

جواب: حروفِ مدّه ڪان پوءِ همزه ٻئي **لفظ** ۾ هجي تہ مَدّ **مُنۡفَصِل** ٿيندي.

سوال48: **مَدّ مُتَّصِل** ۽ **مَدّ مُنۡفَصِل** کي ڪيترو ڇڪيَ پڙهيو ويندو؟

جواب: **مَدّ** مُتَّصِل ۽ **مَدّ مُنۡفَصِل** کي ٻه، اڍائي الف يعني چار يا پنج حرڪات جي مقدار جيترو ڇڪي پڙهيو ويندو.

سوال49: **مَدّ لَازِم** ڪڏهن ٿيندي؟

جواب: حروفِ مدّه ڪان پوءِ سڪونِ اصلي (ـــۡـــ ،ـــّـــ) هجي تہ مد لازم ٿيندي .

سوال50: **مَدّ لِيّن لَازِم** ڪڏهن ٿيندي ؟

جواب: حروفِ لين ڪان پوءِ سڪونِ اصلي (ـــۡـــ) هجي تہ مد لين لازم ٿيندي.

سوال51: **مدّ لازم** ۽ **مدّ لين لازم** کي ڪيترو ڇڪي پڙهڻ گهرجي؟

جواب: مد لازم ۽ مد لين لازم کي ٽي الف، يعني ڇهه حرڪات جيترو ڇڪي پڙهڻ گهرجي.

سوال52: **مَدّ عَارِض** ڪڏهن ٿيندي؟

جواب: حروفِ مدّه ڪان پوءِ عارضي سُڪون هجي يعني وقف جي ڪري ڪو حرف ساڪن ٿي وڃي تہ مدّ عارض ٿيندي.

سوال53: **مَدّلِيّن عَارِض** ڪڏهن ٿيندي؟

جواب: حروفِ لين ڪان پوءِ عارضي سڪون هجي يعني وقف جي ڪري ڪو حرف ساڪن ٿئي تہ مدّ لين عارِض ٿيندي.

www.dawateislami.net

سوال54: **مدّ عارِض ۽ مدّ لين عارِض** کي ڪيترو ڇڪي پڙهڻ گهرجي؟

جواب: مد عارض ۽ مد لين عارض کي هڪ، ٻه يا ٽي الف يعني ٻه، چار يا ڇهه حرڪات جي مقدار جيترو ڇڪي پڙهڻ گهرجي.

سوال55: **زَائِد اَلِفُ** ڇا کي چئبو آهي ۽ ڇا اُن کي پڙهبو آهي؟ **سبق نمبر 19**

جواب: قرآنِ پاڪ ۾ ڪجهه جڳهن تي الف جي مٿان گول دائري ”O“ جو نشان هوندو آهي اهڙي الف کي زائد الف چوندا آهن ۽ اهو الف ناهي پڙهبو.

سبق نمبر 20

سوال56: **دُنْيَا، بُنْيَانٌ، صِنْوَانٌ ۽ قِنْوانٌ** جي نون ساڪن ۾ ڪهڙو قاعدو آهي؟

جواب: انهن چئن لفظن ۾ نون ساڪن ڪان پوءِ حروف يرملون هڪ لفظ ۾اچڻ جي ڪري اِدغام نه بلڪ **اِظْهَارِ مُطْلَقْ** ٿيندو ان ڪري انهن لفظن ۾ غنّہ نه ٿيندو.

سوال 57: **سَڪْتَہ** ڇا کي چئبو آهي؟

جواب: آواز روڪي ڪري ساهه ڪٽڻ بنا اڳتي پڙهڻ کي **سَڪْتَہ** چوندا آهن، يعني آواز رڪجي وڃي ۽ ساهه جاري رهي.

سوال58: **تَسْهِيْل** جي ڇا معنٰي آهي؟

جواب: تَسْهِيْل جي معنٰي نرمي ڪرڻ آهي يعني ٻئي همزه کي نرمي سان پڙهڻ.

سوال59: **اِمَالَہ** ڇا کي چوندا آهن؟

جواب: زبر کي زير ۽ الف کي يا جي طرف مائل ڪري پڙهڻ کي اِمَالَہ چوندا آهن.

سوال60: اِمَالَہ جي را کي ڪيئن پڙهيو ويندو؟

جواب: اِمَالَہ جي را کي اردو ۽ سنڌي جي لفظ قطرَي جي را وانگر پڙهبو يعني رِي نه بلڪ رَي پڙهيو ويندو.

سوال61: **وَقْف** جي ڇا معنٰي آهي؟ **سبق نمبر 21**

جواب: وَقْف جي معنٰي بيهڻ ۽ رڪڻ آهي.

سوال62: وَقْف جي حالت ۾ لفظ جي آخري حرف تي زبر، زير، پيش، ٻه

www.dawateislami.net

زيرون يا ٻہ پيش هجن تہ ڇا ڪرڻ گهرجي؟

جواب: وَقف جي حالت ۾ لفظ جي آخري حرف تي زبر، زير، پيش، ٻہ زيرون يا ٻہ پيش هجن تہ اُن حرف کي ساڪن ڪيو ويندو.

سوال63: **وَقف** جي حالت ۾ لفظ جي آخري حرف تي ٻہ زبر جي تنوين هجي تہ ڇا ڪرڻ گهرجي؟

جواب: وَقف جي حالت ۾ لفظ جي آخري حرف تي ٻہ زبر جي تنوين هجي تہ اُن کي الف سان بدلايو ويندو.

سوال64: وقف جي حالت ۾ **گول تا "ة"** هجي تہ ڇا ڪرڻ گهرجي؟

جواب: **گول تا "ة"** تي ڪا بہ حرڪت هجي اُن کي وقف جي حالت ۾ ها ساڪن **"ھ"** سان بدلايو ويندو.

سوال65: **نُوْن قُطْنِي** ڇا کي چوندا آهن؟

جواب: تنوين کانپوءِ همزه وصلي اچي تہ وصل ۾ همزه وصلي کي ڪيرائي تنوين جي نون ساڪن کي زير ڏئي هڪ ننڍو نون لکيو ويندو آهي اُن کي نُوْن قُطْنِي چوندا آهن.

سوال66: **گول دائرو "o "** وقف جي ڪهڙي علامت آهي ۽ هن تي ڇا ڪرڻ گهرجي؟

جواب: هي وقف تام ۽ آيت مڪمل ٿيڻ جي علامت آهي هن تي بيهڻ گهرجي.

سوال67: **م** وقف جي ڪهڙي علامت آهي ۽ هن تي ڇا ڪرڻ گهرجي؟

جواب: هي وقف لازم جي علامت آهي هتي ضرور بيهڻ گهرجي.

سوال68: **ط** وقف جي ڪهڙي علامت آهي ۽ هن تي ڇا ڪرڻ گهرجي؟

جواب: هي وقف مطلق جي علامت آهي هتي بيهڻ بهتر آهي.

سوال69: **ج** وقف جي ڪهڙي علامت آهي ۽ هن تي ڇا ڪرڻ گهرجي؟

جواب: هي وقف جائز جي علامت آهي هتي بيهڻ بهتر ۽ نہ بيهڻ بہ جائز آهي.

سوال70: **ز** وقف جي ڪهڙي علامت آهي ۽ هن تي ڇا ڪرڻ گهرجي؟

www.dawateislami.net

جواب: هي وقف مُجَوَّز جي علامت آهي هتي بيهڻ جائز مگر نہ بيهڻ بهتر آهي.

سوال71: **ص** وقف جي ڪهڙي علامت آهي ۽ هن تي ڇا ڪرڻ گهرجي؟

جواب: هي وقفِ مُرَخَّص جي علامت آهي هتي ملائي پڙهڻ گهرجي.

سوال72: **لا** بابت وقف جي وضاحت فرمايو؟

جواب: جيڪڏهن آيت جي مٿان لا ۝ لکيل هجي تہ بيهڻ ۽ نہ بيهڻ ۾ اختلاف آهي آيت کان علاوه ”لا“ لکيل هجي تہ نہ بيهو.

سوال73: اِعَادَه ڇا کي چوندا آهن؟

جواب: وقف ڪرڻ کان پوءِ پنيان کان ملائي پڙهڻ کي اعاده چوندا آهن.

سوال74: سُنّتن جو پابند ۽ نيڪ بڻجڻ جي لاءِ ڪهڙو وظيفو پڙهڻ گهرجي؟

جواب: سُنّتن جو پابند ۽ نيڪ بڻجڻ جي لاءِ اٿندي ويهندي (يَاخَبِيْرُ) پڙهڻ گهرجي.

سوال75: **علم جا پنج درجا ڪهڙا آهن؟**

جواب: علم جا پنج درجا هي آهن: (1) خاموش رهڻ (2) ڌيان سان ٻڌڻ (3) جيڪي ٻڌو اُن کي ياد رکڻ (4) جيڪو سکيو اُن تي عمل ڪرڻ (5) جيڪو علم حاصل ٿيو ان کي ٻين تائين پهچائڻ.

سوال76: **حافظي** جي مضبوطي جو وظيفو ٻڌايو؟

جواب: **يَاعَلِيْمُ** 21 دفعا (اول آخر هڪ هڪ ڀيرو درود شريف) پڙهي پاڻي تي دم ڪري 40 ڏينهن نيراني پيئو (يا پيئاريو) اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ (پيئڻ واري جو حافظو مضبوط ٿيندو)

سوال77: سبق ياد ڪرڻ کان پهريان ڪهڙي دعا پڙهڻ گهرجي؟

جواب: سبق ياد ڪرڻ کان پهريان اول آخر دُرود شريف پڙهي هي دعا اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَام پڙهڻ گهرجي.

سوال78: وُضو ۾ ڪيترا فرض آهن ۽ ڪهڙا ڪهڙا آهن؟

www.dawateislami.net

جواب: وُضو ۾ **چار** فرض آهن ۽ اُهي هي آهن: (1) سڄو منهن ڌوئڻ (2) نونين سميت ٻئي ٻانهون ڌوئڻ (3) مٿي جي چوٿين حصي جو مسح ڪرڻ (4) پيڏين سميت ٻئي پير ڌوئڻ.

سوال79: **غُسَل** ۾ گهڻا فرض آهن ۽ ڪهڙا ڪهڙا آهن؟

جواب: **غُسَل** جا **ٽي** فرض آهن ۽ اُهي هي آهن (1) ڳُرڙي ڪرڻ (2) نڪ ۾ پاڻي چاڙهڻ (3) سڄي ظاهري جسم تي پاڻي وهائڻ.

سوال80: **تَيَمُّم** ۾ ڪيترا ۽ ڪهڙا ڪهڙا فرض آهن؟

جواب: تَيَمُّم جا ٽي فرض آهن ۽ اُهي هي آهن: (1) نيّت (2) سڄي منهن تي هٿ گهمائڻ (3) نونين سميت ٻنهي ٻانهن جو مسح ڪرڻ.

سوال81: **نَماز** ۾ ڪيترا ۽ ڪهڙا ڪهڙا شرط آهن؟

جواب: نماز جا ڇهه شرط آهن ۽ اُهي هي آهن: (1) طهارت (2) سِتُرِ عورت (3) اِستِقبالِ قِبلہ (4) وقت (5) نِيّت (6) تَڪبِيرِ تَحرِيمہ

سوال82: نماز ۾ ڪيترا فرض آهن ۽ ڪهڙا آهن؟

جواب: نماز ۾ **ست** فرض آهن اهي هي آهن:

تڪبيرِ تحريمہ (2) قيام (3) قِراءت (4) رُڪوع (5) سُجُود (6) قَعده اخيره (7) خُروج بِصُنعِه

www.dawateislami.net

اللہ عَزَّوَجَلَّ ! مجھے حافظِ قرآں بنادے

از: شیخ طریقت امیر اہلسنّت بانیٔ دعوت اسلامی حضرت علامہ مولانا ابو بلال محمد الیاس عطار قادری (دَامَتْ بَرَکَاتُہُمُ الْعَالِیَہ)

اللہ (عَزَّوَجَلَّ) مجھے حافظ قرآن بنادے
قرآن کے احکام پہ بھی مجھ کو چلا دے

ہوجائے سبق یاد مجھے جلد الٰہی (عَزَّوَجَلَّ)!
یا رب (عَزَّوَجَلَّ)! تو میرا حافظہ مضبوط بنا دے

سُستی ہو میری دور اٹھوں جلد سویرے
تو مدرسے میں دل میرا اللہ (عَزَّوَجَلَّ) لگادے

ہو مدرسے کا مجھ سے نہ نقصان کبھی بھی
اللہ (عَزَّوَجَلَّ) یہاں کے مجھے آداب سکھا دے

چھٹی نہ کروں بھول کے بھی مدرسے کی میں
اوقات کا بھی مجھ کو تُو پابند بنادے

استاد ہوں موجود یا باہر کہیں مصروف
عادت تو میری شور مچانے کی مٹادے

خصلت ہو شرارت کی میری دور الٰہی (عَزَّوَجَلَّ)!
سنجیدہ بنادے مجھے سنجیدہ بنا دے

استاد کی کرتا رہوں ہر دم میں اطاعت
ماں باپ کی عزت کی بھی توفیق خدا (عَزَّوَجَلَّ) دے

کپڑے میں رکھوں صاف تو دل کو میرے کر صاف
آقا (صلّی اللہ علیہ والہٖ وسلّم) کا مدینہ میرے سینے کو بنادے

فلموں سے ڈراموں سے دے نفرت تو الٰہی (عَزَّوَجَلَّ)
بس شوق ہمیں نعت و تلاوت کا خدا (عَزَّوَجَلَّ) دے

میں ساتھ جماعت کے پڑھوں ساری نمازیں
اللہ (عَزَّوَجَلَّ) عبادت میں میرے دل کو لگادے

پڑھتا رہوں کثرت سے درود اُن پہ سدا میں
اور ذکر کا بھی شوق پئے غوث و رَضا دے

سنت کے مطابق میں ہر ایک کام کروں کاش
یا رب (عَزَّوَجَلَّ) مجھے سنت کا مبلغ بھی بنادے

میں جھوٹ نہ بولوں کبھی گالی نہ نکالوں
اللہ (عَزَّوَجَلَّ) مرض سے تُو گناہوں کے شِفا دے

میں فالتو باتوں سے رہوں دور ہمیشہ
چپ رہنے کا اللہ (عَزَّوَجَلَّ) سلیقہ تو سکھا دے

اخلاق ہوں اچھے میرا کردار ہو اچھا
محبوب (صلّی اللہ علیہ والہٖ وسلّم) کا صدقہ تو مجھے نیک بنادے

استاد ہوں ماں باپ ہوں عطار بھی ہوں ساتھ
یوں حج کو چلیں اور مدینہ بھی دکھا دے

(امین بجاہ النبی الامین (صلّی اللہ علیہ والہٖ وسلّم))

www.dawateislami.net

مخارج حروف جو نقشو

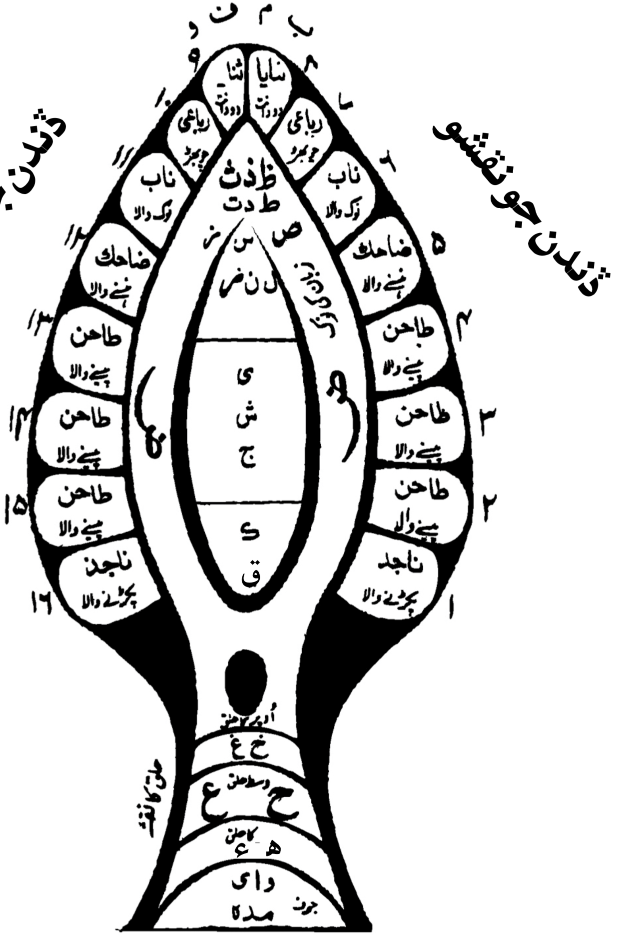

www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سُنَّت جون ٻهارون

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ تبليغِ قرآن ۽ سُنّت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ **دعوتِ اسلامي** جي مهڪندڙ مدني ماحول ۾ بڪثرت سُنّتون سکيون ۽ سيکاريون وينديون آهن. اوهان کي به پنهنجي پنهنجي شهر ۾ **دعوتِ اسلامي** جي ٿيندڙ هفتيوار سنتن ڀريي اجتماع ۾ سڄي رات گذارڻ جي مدني التجا آهي. عاشقانِ رسول جي **مَدَني قافلن** ۾ سنتن جي تربيت جي لاءِ سفر ۽ روزانو **فڪرِ مدينه** جي ذريعي **مَدَني انعامات** جو رسالو پُر ڪري هر مهيني پنهنجي شهر جي ذميدار کي جمع ڪرائڻ جو معمول بڻايو. اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ ان جي برڪت سان پابندِ سنت بڻجڻ، گناهن کان نفرت ڪرڻ ۽ **ايمان جي حفاظت** جو ذهن بڻجندو، هر اسلامي ڀاءُ پنهنجو هي مدني ذهن بڻائي ته **"مون کي پنهنجي ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش ڪرڻي آهي"** اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ پنهنجي اصلاح جي ڪوشش جي لاءِ **مَدَني انعامات** تي عمل ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش جي لاءِ **مَدَني قافلن** ۾ سفر ڪرڻو آهي. اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ

عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه محله سوداگران پراڻي سبزي منڊي
باب المدينه ڪراچي فون نمبر : 021- 34921389- 90- 91
MC 1200